1893 — 1973
80 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St
Jersey City N.J. 07303
(201) 434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
(212) BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArclv 7-5337

РІК LXXX. Ч. 5. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 10-го СІЧНЯ 1973 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, JANUARY 10, 1973 No. 5. VOL. LXXX.

КОРОТКІ ВІСТКИ

Вівторок, 9 січня 1973

АМБАСАДОР СССР В ОН ЯКОВ МАЛІК ЗАПРОТЕСТУВАВ, що Бюро інформацій ОН поширило — на просьбу ізраїльського амбасадора в ОН — петицію в справі 239-ох жидів в СССР, які хочуть еміґрувати до Ізраїлю.

57 ДЕРЖАВ ВИЗНАЛИ вже комуністичну Східню Німеччину. Між ними є також Бельгія, Голляндія і Люксембург. Обсерватор Східньої Німеччини в ОН передав американському Урядові бажання повести „розмови" про визнання Сх. Німеччини Америкою.

КОРОЛЕВА ЄЛИСАВЕТА II ПРИЇДЕ до Оттави в Канаді в першому тижні серпня ц. р. на конференцію прем'єрів членських держав Коммонвелту.

ПРЕМ'ЄР ІРЛЯНДСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ДЖОН ЛИНЧ ПЕРЕБУВАЄ тепер в Америці. Він заявився в пресовому інтерв'ю за дальше перебування британійського війська у Північній Ірляндії з уваги на безпеку тамошньої католицької меншости населення та проти таких грошових пожертв американських ірляндців, які насправді йдуть на закупно зброї для братовбивчої борні.

ШАХ ІРАНУ РЕЗА ПАХВЕЛІ ЗАЯВИВ, що Іран перебере повну контролю над всіма своїми джерелами нафти. Чужинецькі концесії вигаснуть у 1979 р.

У ФРАНЦІЇ ВІДБУДУТЬСЯ в березні ц. р. вибори до парляменту. Деякі газети твердять, що ліва опозиція, до якої належать також соціялісти й комуністи, може осягнути перемогу над де-ґоллістами.

У ПОРТАХ АВСТРАЛІЇ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ бойкот американських кораблів. У відплату американські портові робітники перешкодили вивантаження з двох кораблів, заякорених в Ню Йорку, — 2,600 тонн замороженого австралійського м'яса. В останній хвилині наспіли вістки про кінець того бойкоту в Австралії.

ФІЛІППІНСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ФЕРДИНАНД МАРКОС НАКАЗАВ розстріляти засудженого на смерть китайського торгівця наркотиками.

У ГАНОЇ, СТОЛИЦІ ПІВНІЧНОГО В'ЄТНАМУ, ЗГИНУЛО від американських налетів впродовж 12-ти днів у грудні мин. року 1,445 осіб і кругло стільки було ранених — твердить преса.

СОВЄТИ ПЕРЕДАЛИ Північному В'єтнамові якесь число своїх моторових човнів, вивінуваних ракетами. З такого човна типу „Комар" єгипетські араби затопили в 1967 році ізраїльський нищильник.

ПРЕЗИДЕНТ ПАКІСТАНУ АЛІ ЗУЛЬФІКАР ЗАКИНУВ Індії злу волю у полагоджуванні справи 90.000 пакістанських вояків, які від листопада 1971 р. перебувають в індійському полоні. Індія узалежнює звільнення їх від визнання Пакістаном Бангладешу, проти чого існує в Пакістані спротив громадської думки.

УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ В ГАРВАРДІ

На встановлення трьох катедр потрібно	$1,800,000.00
Останньо вплинуло	$ 11,704.90
Досі зібрано разом	$1,727,955.48
НА ВСТАНОВЛЕННЯ ТРЕТЬОЇ КАТЕДРИ ПОТРІБНО ЩЕ	$ 72,044.52

Більші пожертви зложили (всі з Філядельфії, якщо не подано інакше): 1,000.00 дол.: Український Спортовий Осередок „Тризуб";

800.00 дол.: Надія і Ярослав Заліпські;

700.00 дол.: Богдан Максимчук (Гаятсвіл, Меріленд);

~~500.00 дол.: Роксоляна і Богдан Сірий;~~

по 250.00 дол.: Євгенія і д-р Роман Дикий, Марія і Теодор Угорчак, Марта і д-р Ярослав Яримович;

по 200.00 дол.: Дмитро Ващук, інж. Іван Даниленко, Людмила і Ярослав Полатайко, Ейлін і Ярослав Терлецькі;

150.00 дол.: Надія та інж. Осип Німилович;

125.00 дол.: Павло Дорожинський (Ню Йорк, Н. Й.);

по 100.00 дол. (з Філядельфії і околиць): Іван Басараб, Олександра Безбородько, Іванна і д-р Олександер Білик, Евдокія Блавацька, інж. Методій Борецький, Стефан Бриндзей, А. Винницький, Зенон Вонторський, Юрій Вонторський, Стефанія й Іван Вонс, Анастазія й Микола Гаврисюк, Христина і Орест Ганас, Іванна і Петро Ганкевич, Лідія і Мирон Гарванки (Вілмінгтон, Делавер), Роман Гриців, Рома і Юрій Дигдало, Теодор Ільницький, Віра і д-р Володимир Кліш, Лідія і д-р Всеволод Когутяк, Ірена і Маріян Коженьовські, Мирослава і Володимир Коженьовські, Реґіна і д-р Василь Кострубяк, Павло Коромец, Іван і Катерина Крих, Марія й інж. Іван Куземський, Анна і Григорій Лучанко, Анна Леуш, Дарія й інж. Ігор Лисий, Іванна і Степан Мазурок, Катерина і Лонгин Марків, Емілія і д-р Михайло Марков, Галина і Михайло Паламар, Роман і Марія Пеленські, Анастазія й Іван Пиртко, Чоловічий хор „Прометей", Марія й Микола Процик, Люба й Ігор Рак, Алла і д-р Ярослав Рудавські, Василь Славятинський, Тимотей Сліпець, Окружна Рада Союзу Українок Америки (СУА), Ніля і Микола Спанчак, Теодора і Стефан Спринські, Микола Станко, Нестор Сум, Христина й інж. Богдан Турченюк, Євген і Оксана Фаріон, Іванна і д-р Петро Федорів, інж. Евстахій Филипович, Марія і о. шамб. Мирослав Харина, Софія Шумська; Ольга і Василь Балабан (Річмонд Гіл, Н. Й.), Михайло Дорош (Бронкс, Н. Й.), о. Петро Мельничук (Балтімор, Мд.), Анна і Микола Романко (Торонто, Канада).

Спраблення помилок: в 232-му числі „Свободи" з м. р. було подано, що Параскевія і Степан Дзятка з Ню Йорку пожертвували 100.00 дол. Має бути Параскевія і Степан Пратка. В 237-му числі з м. р. подано, що УР-Союз зі Скрентону, Па. пожертвував 125.00 дол. Має бути Теодор Миник.

Пожертви на Центр Українських Студій в Гарварді можна відтягати від оподаткування.

Чеки виставляти на Ukrainian Studies Fund та пересилати на адресу: Harvard University, Room 208, 1737 Cambridge Street, Cambridge, Mass. 02138.

СЕСІЯ КАНАДСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ ПОЧАЛАСЬ ПІД ЗНАКОМ ТРИВАЛОЇ УРЯДОВОЇ КРИЗИ

Генерал-губернатор Канади Роланд Мічепер

Прем'єр - міністер Канади П'єр Трудо

Оттава (М. Сосновський). — Радієві, телевізійні і пресові коментарі напередодні відкриття 29-го канадського Парляменту не ворожили нічого доброго ліберальному урядові під проводом П'єра Трудо. У кожному випадку від цих коментарів віяло таким же холодом, з яким в Оттаві доводиться зустрічатися кожному, хто туди приїздить з півдня. Цьому не приходиться й дивуватися, враховуючи простий факт, що уряд прем'єр-міністра Трудо має проти себе в Палаті Громад опозицію з 155 голосами проти 109 голосів його власної партії. Доля канадського лієрального уряду в руках опозиційних партій, точніше в руках Нової Демократичної Партії (НДП), яка має в Палаті 31 місць і кожночасно може заважити на висліді голосування над внеском про недовір'я урядові, внесеному опозиційною Консервативною партією, яка має в Палаті 107 місць на всіх 264. Це, наскільки важливою є роля НДП в новому канадському Парляменті, виявилося ще того самого дня, коли Палата Громад почала свою працю, тобто 4 січня, коли після проголошення тексту тронної промови лідер НДП Д. Люїс заявив, що фракція НДП дасть підтримку урядові, бо, мовляв, накреслена в тронній промові програма відповідає плятформі і сподіванням нових демократів. Цим своїм становищем НДП забезпечила існування ліберального уряду, в нічому не резиґнуючи ні зі своїх принципів, ані не випускаючи зі своїх рук „меча Дамокля", який продовжуватиме висіти над урядом Трудо аж до кінця цього Парляменту.

Відкриття 29-го канадського Парляменту

Не зважаючи на те, що вибори в Канаді відбулися ще 30 жовтня 1972 р., новий Парлямент почав працю щойно 4 січня. Засадничою причиною так довгої нечинности Парляменту було те, що меншинний уряд Трудо не бажав скликувати Парлямент, не впорядкувавши у якійсь мірі справ на відтинку федеральної адміністрації, а також не опрацювавши такої програми, яка була б

(Закінчення на стор. 6-ій)

Ніксон офіційно обраний на Президента

Вашингтон. — На спільній сесії обох палат Конґресу 6 січня відбулося формальне підрахування електоральних голосів та офіційне проголошення вислідів президентських виборів. Згідно з цим підрахунком, Ричард М. Ніксон одержав 520 голосів, Джордж МекҐоверн — 17 і Джон Ґосперс — 1. У такому ж числовому відношенні були віддані голоси на заступника президента Спіро Еґню — 520 голосів, Сарджент Шрайвер — 17 і Теодора Натан — 1. Госперс і Натан, на яких віддав свій голос республіканський електор Роджер МекБрайд з Шарлоттсвіл, Вірджінія, були кандидатами Лібертаріянської групи. Вислідi голосування Колеґії електорів подав на сесії віце-президент Спіро Еґню. Офіційне проголошення обрання президентом Ричарда М. Ніксона відбулося майже напередодні 60-их роковин з дня його народження, що припадає на 9 січня.

ДІТИ КОЛЯДУЮТЬ НА ГАРВАРДСЬКИЙ ЦЕНТР УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ

Одна із груп дітей, які цього року під час Різдва Христового 7-го січня колядували на Центр Українських Студій в Гарварді. На фото (зліва): Богдан Ґернеґа, Маруся Мандзя, Даня Боднар, Ірця Барків, Ромчик Квіт, Христя Боднар, Ігор Ґернеґа і Михась Мандзя.

Клівленд (З. Квіт). — Ця групка й деякі інші, неприявні на знимці, діти ходять кожного року колядувати на якусь добру ціль. Між ними є католики й православні, сумівці й пластуни і ті, що ніде не належать. Об'єднує їх усіх українська Різдвяна Зірка й українська коляда. Всі вони чекають на Різдвяні Свята, щоб самому повеселитись й ту свою щиру дитячу радість передати всім тим, що слухають їх колядування. Як приємно глянути, коли при дверях із зіркою в руках веселі діти співають коляди, многоліття господарям і складають святочні побажання. Кілька годин колядування кінчається. Помучені, але щасливі діти вертаються до дому. Задоволені вони, що могли колядувати, розвеселювати других, а також, що могли придбати пожертви на добру ціль. Цього року, 7-го січня, вони колядували на Гарвардський Центр Українських Студій.

У Парижі відновились вирішальні переговори з комуністами про В'єтнам

Париж. — У понеділок 8 січня ц. р. відновлено перервані 13 грудня мин. року переговори між уповноваженим представником президента Ніксона Генрі Кіссінджером та членом Політбюра Північного В'єтнаму Ле Дуком То. Цей останній, вернувшись в минулу суботу до Парижу з Ганою, відкіля він їхав почерез Пекін і Москву, перевівши в тих обох комуністичних столицях наради з їхніми проводирями, заявив був пресі, що від Америки залежить, чи вона швидко підпише договорену умову з жовтня мин. року, чи продовжить війну. Ле Дук То зайняв у тій своїй довгій заяві, яку склав перед пресою, непримирливе і непоступливе становище, запевнивши, що тепер, після американського бомбардування Північного В'єтнаму, ситуація стала гіршою, ані ж була перед 13 грудня, коли то ніби малощо вже залишилось для узгіднення. Кіссінджер, прилетівши в минулу неділю до Парижу, заявив пресі, що президент Ніксон вислав його, „щоб зробити ще одну спробу замирення". Він, мовляв, не томитиме журналістів такою довгою заявою, як це зробив його „колега" (Ле Дук То), який відчитував 5 машинописних сторінок заяв, а ствердив тільки, що американська сторона „виявлятиме терпеливість, добру волю і надію". В'єтнамські комуністи задемонстрували свою ворожість також назверхньою поведінкою супроти Г. Кіссінджера: прибувши швидше на місце, визначене для переговорів, не вийшли Кіссінджерові, як це робили були раніше, назустріч ані теж не відвели його до автомобілю після закінчення нарад. Ці наради тривали в минулий понеділок 4 і пів години. Від минулого четверга велися у Парижі наради американських і в'єтнамських „техніків" у справі воєнного перемир'я. Про суть усіх тих розмов не сказано нічого, але преса твердить, що існують малі шанси, щоб у теперішній „рунді" переговорів Кіссінджера з в'єтнамськими комуністами швидко прийшло до будь-якого порозуміння. У випадку зірвання цих переговорів — не виключають відновлення нового бомбардування Північного В'єтнаму, без уваги на протести збоку різних держав, в яких існують ліберальні уряди.

Конференція ЗСА і СССР про обмеження стратегічної зброї — без успіху

Женева. — Американсько-совєтська конференція про обмеження стратегічної зброї, яка розпочалася у Женеві 21 листопада і тривала до 21 грудня мин. року, обмежилася тільки до з'ясування позицій обох сторін, при чому ствердженo великі розбіжності поглядів. Продовження тих нарад визначено на 27 лютого ц. р. і тоді головою американської делеґації на місце Джералда Смита стане дотеперішній заступник державного секретаря Алексіс Джонсон. Женетські переговори мають на цілі скласти тривкий договір про обмеження стратегічної зброї в ЗСА і СССР на базі устійнених норм щодо далекосяжних ракет, бомбардувальників, підводних човнів із атомовими ракетами і т. п. важкої зброї. Такий договір мав би прийти на місце тимчасового договору, підписаного у травні м. року у Москві між през. Р. Ніксоном і Леонідом Брежнєвим на час 5 років, коли то обмежено тільки ракетну протиракетну оборону двох місцевостей в ЗСА і СССР, у тому числі Москви й Вашинґтону, та „заморожено" число далекосяжних ракет. Найбільшою перешкодою у теперішніх переговорах є американська вимога, щоб прийняти принцип рівного числа ракет, щодо яких СССР мають тепер чисельну перевагу, і щоб піддати міжнародній контролі ракетні викидні. Знову ж Совєти вимагають, щоб до справи обмеження стратегічної зброї включити також американське летунство у Західній Німеччині, на що ЗСА не погоджуються, вказуючи на його оборонний характер.

Д-р Віктор К. Сайкевич згинув трагічно в автомобілевій катастрофі

Чикаґо (М.Д.). — В неділю 7-го січня 1973 р. в сам День Різдва Христового за старим календарним стилем, тут згинув трагічно в автомобілевій катастрофі відомий наш лікар-громадянин, св. п. д-р Віктор К. Сайкевич, довголітній член Українського Лікарського Т-ва Північної Америки, бувший голова Відділу цього Т-ва в Іллиной, член Українського Народного Союзу, діяч Організацій Українського Визвольного Фронту, активний учасник мирянського руху, з якого зродилася українська католицька парафія св. Володимира й Ольги, співосновником і меценатом якої Покійний був, склавши на будову нового храму та інші цілі цієї парафії 14,000 долярів. Катастрофа трапилася о год. 6-ій ранку, як Покійний з дружиною і сином їхали „гайвеєм" до церкви на різдвяні відправи. Згідно з інформаціями місцевої американської преси, авто д-ра Сайкевича зударилось „чоло-в-чоло" з іншим автомобілем, водій якого мав бути під впливом алькоголю та переїхав на протилежну лінію дороги. Він також згинув на місці. Дружина і син св. п. д-ра Сайкевича важко покалічені і їх перевезено до одного з місцевих шпиталів. Вістка про трагічну смерть св. п. д-ра Сайкевича та важке покалічення його дружини і сина глибоко потрясли та вкрили жалобою всю громаду в ці святкові дні. Похорони Покійного були заповіджені на середу, 10-го січня, о год. 10:30 перед полуднем з церкви парафії св. Володимира й Ольги на цвинтар св. Миколая. Колеґи і друзі Покійного, замість квітів на могилу, започаткували в пам'ять Покійного збіркову акцію на будівельний фонд парафії св. Володимира й Ольги, до Комітету якого Покійний належав.

Помер д-р Петро Шкурат, виховник і громадський та культурний діяч

Торонто. — Згідно з повідомленням „Гомону України" з 7 січня у Торонті помер ще 20 грудня м. р. на 79 році життя заслужений громадський і культурний діяч, виховник пластової молоді та юнацтва Спілки Української Молоді Канади, співробітник „Гомону України" д-р Петро Шкурат. Народжений 16 жовтня 1893 року в Келеберді на Полтавщині. Покійний був учасником Визвольних Змагань, вояком Армії УНР, із відділами якої вийшов на еміґрацію. До другої світової війни жив і працював у Львові й Перемишлі. Переїхавши до Канади, включився головним чином у виховну працю СУМ'у і Пласту і був довгими роками головою Літературно-Мистецького Клюбу в Торонті. Похорон сл.п. д-ра П. Шкурата відбувся в суботу 23-го грудня 1972 р. із церкви св. Володимира на цвинтар Проспект у Торонті.

ЗБІРКА НАЦІОНАЛЬНОГО ДАТКУ ДО НАРОДНОГО ФОНДУ УККА ПЕРЕСТУПИЛА НАМІЧЕНУ СТОТИСЯЧНУ МЕТУ, ДОРІВНЮЄ СУМІ ПОПЕРЕДНЬОГО РОКУ

Ню Йорк. — Коли у вівторок, 9-го січня, задзвонив у редакції телефон і в ньому відізвався екзекутивний директор УККА мґр Іван Базарко, вже по радісному тоні його голосу можна було здогадатись у чому справа: підрахована попереднього дня, 8-го січня, збірка Національного Датку до Українського Народного Фонду Українського Конгресового Комітету Америки не тільки досягла намічену на 1972-ий рік мету 100,000 долярів, але й її перевищила, дорівнюючи загальною сумою зібраним в 1971-му році 104,000 долярів. Із цієї збірки в самому тільки грудні вплинуло майже 50,000 долярів, як зважити, що з початком грудня загальна зібрана сума виносила ще тільки 55,500 долярів. Із більших сум в останніх днях надіслали Відділи УККА у Філядельфії ($5,000, що на повних $3,000 перевищило сподівану суму), Детройту ($1,500), Гартфорду ($1,000), Ню Йорку ($1,000) та Янґставну ($500), а з поодиноких пожертв вплинуло $2,700. Коли ж ці впливи все ще не дорівнювали вплывам за попередній рік, тоді їх доповнили дир. Омелян Плешкевич із Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Чикаґо, та дир. Василь Шарван, голова Відділу УККА в Бофало. Майже символічно, що із відкритих в тому дні листів з пожертвами був лист від пані Марії Марцюк з Пенсильвенії, яка переслала $200.00 із призначенням $100 на Національний Фонд УККА і других $100 на українські студії в Гарварді, на які пожертви в останніх двох місяцях досягнули — в наших обставинах — „астрономічної" суми майже пів мільйона долярів. З канцелярії УККА рівночасно інформують, що пошта в останніх тижнях та в різдвяному часі дуже нерівномірно доставляє листи і деякі пожертви до Народного Фонду на 1972 рік напевно ще не були доставлені, або також поодинокі громадяни досить пізно одержали різдвяні привітання від УККА з ковертками для пересилки Національного Датку. Прохається усіх, щоб приспішили висилку свого Національного Датку, бо остаточні зіставлення всіх вплывів будуть зроблені в понеділок, 15-го січня, та проголошені в пресі, як остаточні підсумки вплывів до Народного Фонду на 1972-ий рік.

„Голос Америки" передав в Україну Різдвяну Літургію, послання владик

Вашинґтон. — Різдвяна св. Літургію, різдвяні послання Митрополитів Українських Католицької і Православної Церков в ЗСА та інформації про святкування Різдва Христового українцями в Америці, разом із важливішими вістками зі світу були темою двогодинної програми урядового „Голосу Америки" передаваної для слухачів в Україні і світі в День Різдва Христового за старим календарним стилем в неділю, 7-го січня. Різдвяну св. Літургію передавано „живцем" безпосередньо з української католицької церкви св. Юра в Ню Йорку від години 11 до 12-ої вполудне за місцевим часом. Правив парох св. Юра о. д-р Володимир Гавліч, ігумен ЧСВВ, в сослуженні о. Лаврентія Лавринюка, який належить уже до четвертого українського покоління в Бразилії, та о. Івана Сембрата, із третього народженого в Америці покоління, про що і була згадка у виясненнях до програми, що їх давала працівничка „Голосу Америки" Оксана Драган, яка керувала тією передачею. Відповідну до нагоди проповідь виголосив о. д-р В. Гавліч. Співав хор церкви св. Юра під диригентурою Івана Хомина. Після передачі св. Літургії з Ню Йорку, з вашингтонської студії „Голосу Америки" передано в тій самій програмі призначені спеціяльно для слухачів в Україні різдвяні послання Митрополита Української Католицької Церкви в Америці Владики Амврозія та Митрополита Української Православної Церкви в ЗСА Владики Мстислава. У дальшій програмі передано ще опис різдвяних святкувань на оселях Союзівка і Верховина, що його приготовив працівник „Голосу Америки" ред. Ростислав Хомяк в розмові з управителями згаданих осель. Програма включала також співи і мелодії українських колядок.

Відбулася молитва-протест перед совєтською амбасадою у Вашинґтоні

Вашинґтон. — Заходами місцевих Організацій УВ-Фронту по полудні 7-го січня, в день Різдва Христового, група українців з 12 осіб прибула після Богослуження під совєтську амбасаду на 16-ій вулиці. Прибулі скинули шапки і відмовили багато молитов в намірення України та українських жертв московського переслідування й терору. Очолював протестаційну акцію д-р Михайло Кушнір, член Головної Управи ООЧСУ та ГУ АДУК, спільно з інж. Вол. Маєвським. За приписом, демонстрації можуть відбуватись перед чужинецькими амбасадами тільки на віддалі не ближче як 500 стіп, але поліція не перешкоджала українським демонстрантам молитися, хоча вони й стояли навпроти амбасади СССР тільки через дорогу. Під час української молитви одна з віконниць в амбасаді відчинилась і демонстрантів зфотографував представник СССР. До української групи приходив кореспондент газети „Вашингтон Пост" й розпитував про причину їх виступу, однак, у вранішньому понеділковому виданні тієї газети відповідної вістки не було. Після молитви українці розмовляли із сусідньою з ними великою жидівською групою. Жиди вже майже два роки і майже без перерви приходять під совєтську амбасаду й відмовляють там свої молитви за полегшення долі жидівства в СССР та їх звільнення. Під час розмови люди з обох груп із вдячністю згадували ім'я Авраама Шіфріна, недавнього совєтського політв'язня, який не зміг прибути тієї неділі на демонстрацію через великий холод і недугу та майже каліцтво, вивезені з совєтського концентраку.

ЄВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

93-ій Конґрес

93-ій Конґрес, що відкрився минулого тижня, опинився зразу ж на роздоріжжі: чи піти шляхом престижевої боротьби з Білим Домом за рішальний голос передусім у справах закордонної і військової політики, чи відкласти набік партійні міркування і співпрацювати з президентом Ніксоном бодай у тих межах, як це було за попереднього, 92-го Конґресу. Ситуація у керівній державній верхівці Америки складна тому, що в Білому Домі з. ову засідає республіканський Президент з апаратом, який він собі підібрав, а в обох палатах Конґресу більшість мають демократи, при чому й між республіканськими законодавцями є ліберали, які солідаризуються з демократами — проти Білого Дому. У Палаті Репрезентантів засідають 240 демократів проти 192 республіканців, а в Сенаті — 57 демократів проти 43 республіканців. Та значна перевага демократів у новому Конґресі виправдує твердження, що американський нарід не бажає однопартійного державного правління.

Так було вже не раз, і, коли лідери партії більшости в обох палатах Конґресу вміли співпрацювати з різнопартійним президентом, а водночас мали авторитет у своїх партійців в Конґресі, то такий балянс і така обопільна контроля виходили тільки на добро держави. Найприкріший актуальний момент той, що ліберали в обох Палатах, Конґресу не зуміли зберегти рівноваги в обличчі гамору, що його зняла комуністична пропаганда у всьому світі з приводу бомбардування Північного В'єтнаму, і знову почали погрожувати резолюцією про „негайне" замирення у В'єтнамі і забороною дальших бюджетових асиґнувань для Південного В'єтнаму. Речник Білого Дому має рацію: переговори з ворогом веде тільки Президент, і не вільно нікому вчиняти будь-які акти, які скріплювали б опозицію ворога за конференційним столом.

Можна сподіватися, що досвідчені законодавці зрозуміють це. Зрозуміють, що Президент мусить мати від Конґресу таке довір'я і таку свободу рухів, щоб здійснювати свою програму — у користь народу і світу.

Виразно і недвозначно

Зміст виголошеної генеральним секретарем ЦК КПСС Л. Брежнєвим 21 грудня минулого року на урочистому засіданні керівних совєтських установ доповіді не залишає ніяких сумнівів щодо дальшого розвитку Совєтського Союзу: Говорив Л. Брежнєв про одну совєтську державу, про один совєтський народ, про совєтських людей. Він ствердив, що „національне питання, яке дісталося нам від минулого, розв'язане повністю, розв'язане остаточно і безповоротно", підкреслюючи водночас із цим, що „загальнонаціональна [тобто совєтська — ред.] гордість совєтської людини — це величезне, містке, багатюще за своїм змістом почуття. Воно глибше і ширше природних національних почуттів кожного з народів, які складають нашу країну".

Стверджуючи, що „економіка Совєтського Союзу — це не сума економік окремих республік та областей" і що „це вже давно єдиний господарський організм, що склався на основі спільних економічних цілей та інтересів усіх націй і народностей", Л. Брежнєв вихвалявся такими „досягненнями", як зростання кількости мішаних шлюбів, що обчислюються вже мільйонами, інтернаціоналізація всього життя в кожній із національних республік, розквіт „єдиної за духом і своїм принциповим змістом радянської соціялістичної культури", яка „не знає національних бар'єрів", „підвищення значення російської мови, яка стала мовою взаємного спілкування всіх націй і народностей Совєтського Союзу". Водночас із цим Л. Брежнєв засудив із гострим підкресленням „націоналістичні пересуди", які все ще „продовжують зберігатися" і навіть вияви так званого „місництва, яке є спорідненим з націоналізмом", заявляючи разом із цим виразно і недвозначно, що „партія вважає недопустимим будь-які спроби стримувати процес зближення націй, чинити йому перешкоди, штучно закріплювати національну відособленість"...

Цими ствердженнями в доповіді Брежнєва поставлено всі крапки над „і". Москва вирішила продовжувати процес „злиття націй" і буде нищити все, що стоятиме на перешкоді до повної уніфікації й русифікації всіх народів Совєтського Союзу, — процесу, що є черговим етапом у творенні „єдиного совєтського народу" і єдиної монолітної і неподільної російської імперії. Реалізацію цих тенденцій уже започатковано заповідженням схвалення спільної для всього Совєтського Союзу конституції і висунутими згори пропозиціями про ревізію, а то й скасування кордонів між національними республіками, як уже віджилого й непотрібного чинника.

ПЕРЕДВИБОРЧА ГАРЯЧКА У ФРАНЦІЇ

Париж, — 20 грудня 1972 року відбулася кінцева (в сезоні) сесія французького парляменту. Тому, що того ж дня заповіджено вибори на 4 - 11 березня 1973 р., можна сказати, що того дня цей парлямент помер. Подія ця виходить поза рамки звичайного виборчого календаря, і то з кількох причин.

Найперше слід взяти до уваги, що вже місяць тому почалася виборча кампанія, хоч офіційно вона починається 12 лютого 1973 р. Почалась у давно не виданій у Франції формі: при об'єднаній лівиці, яка об'єднує комуністів із соціялістами, що заповідає „народний фронт". Поминаємо небезпеку для всієї Европи, яка виникла б із приходом до влади „народного фронту" у Франції. Не можемо поминути глибоких наслідків для самої Франції у випадку, коли б це сталося.

Маємо вже багато досвіду в цій ділянці. Не казатимемо про барикади в Парижі 1933 року, коли Блюм пробував був створити „народний фронт". Але досить пригадати наслідки таких „фронтів" у всіх сателітних країнах: там прийшли до влади компартії з усіми нам відомими наслідками. Правда, у Франції нема багнетів червоної армії, а це все ж засаднича різниця.

З внутрішньофранцузької точки зору майбутні вибори мають окрему вагу. Це вперше від 1958 року країна проводитиме вибори без участи ваги особистости де Голля. Жорж Помпіду мусить битися за „свою" більшість. Цим вибори набирають ваги виборів президента. Тому, що президент, згідно з конституцією, призначає прем'єра і ним керує, отже — мусів би його призначати з лона своєї партії. Отже — коли б не виграв виборів, то це означало б кризу режиму, кінець V Республіки.

Об'єднана лівиця має тепер свої шанси. Такі, яких не мала ніколи від 1958 року. Новий прем'єр, П. Месмер, не виявив ні динаміки, ні стилю. Франк втрачає з дня на день вартість, ціни йдуть угору. Дефіцит на цей рік ще можна зрівноважити позикою, але нема виразної перспективи вже на черговий рік. Як у такій атмосфері надіятися на перемогу ґоллістів без де Голля? Тим більше, що в усіх країнах грає велику ролю застаріння влади, а у Франції окрему: адже й де Голля провалили при плебісциті, і то тоді, коли він хотів саме вигід для маси проти великого капіталу. І в цій ситуації провалила його сама маса, бо... він вже приївся, задовго був при владі. Цей момент грає у Франції більшу ролю, як у будь-якій іншій країні.

1968 р., коли 70% працюючого населення були в страйку, коли на вулицях французьких міст і по заводах маяли червоні й чорні прапори, а французький був дивною рідкістю, ми були певні, що „революції" не буде? Чому? Тому, що армія і поліція стояли за де Голля, а охочих умирати на барикадах не було, бо робітнича маса тоді, як і тепер, мала до втрачення більше як „лише свої кайдани", як казав К. Маркс у свому „Маніфесті". Сьогодні ця маса, не зважаючи на девальвацію франка, має до втрачення ще більше. Але... сьогодні для приходу до влади „народного фронту" ніхто ні від кого не вимагає виходити на барикади. Вистачить піти до виборчої урни й віддати свій голос за лівицю: не обов'язково комуністів, але за соціялістів чи радикалів.

Створилась справді загрозлива ситуація. Цілий ряд скандалів викликав антипатію до пануючої, ґоллістської, більшости. Гасла лівих стали ймовірними, зокрема при наявному добробуті кожен вірить, що при пануванні „лівиці" справді „настане порядок". Є у Франції страх перед комунізмом. Але компартія подбала про те, щоб цей страх зменшити, щоб протидіяти гаслу ґоллістів: „В об'єднаній лівиці компартія займає місце шофера, соціялісти сидять поруч,тобто на місці кандидата на смерть".

Останніми днями відбувся конгрес французької компартії, який дуже відмолодив склад ЦК. Секретарем вибрано Марше, який проголосив, що компатія незалежна від політики Москви і є партією „не піднесеного кулака, а простягненої руки". Коли додати до того, що президент Ж. Помпіду заповів свою візиту в СССР ще перед виборами, то ясно, що небезпека комуністичної диктатури перестала бути у Франції страховищем. Завжди бо французи вважали, що вони 250 років тому пройшли період сталінського терору і „соціялізм" можуть будувати на власний зразок...

Дуже тривожні вислідки опиту фахових інститутів дослідження прилюдної опінії. Останнє опитування каже, що загал уважає: ґоллісти можуть отримати у виборах 39%, лівиця — 44% і „реформісти" (центр та праві радикали) — 17%. Авжеж, це не означає, що лівиця виграє, але ще не відомо, чи цей уклад відсотків не зміниться.

Небезпечним слід уважати міщанський опортунізм. Багато „невтральних" вже забезпечують собі „плечі" у лівиці (завжди капіталісти шукали забезпечення запліччя у лівих). Багато інших уважають, що панування лівиці буде переходове, але буде, і тому стають у позу невтральних. Це може спричинити прикру несподіванку.

Але.. але ґоллісти, що втілюють не правицю, якої у Франції нема, а „здоровий хлопський розум" пересічного француза, ще не виклали всіх своїх карт на стіл. За ними стоятимуть напевно т. зв. реформісти, які проти союзу лівиці (будучи лівими) з комуністами. Преса таки починає пропаґанду проти комуністичної диктатури, і пересічний француз не хоче змін, бо хоч ціни й ростуть, живеться не так то й зле.

Злі язики кажуть, що Москва „голосувала за Ніксона", щоб не прийшов до влади дещо ліво зорієнтований МекҐоверн, тому вона завжди голосувала за де Голля, а тепер голосуватиме за Жоржа Помпіду. Хоч Ж. Помпіду не де Голль, все ж це правдоподібно. По суті бо основна проблема, коли мова про зміну режиму, це шанси комуністів прийти до влади. Комунізм приходить до влади або з допомогою багнетів червоної армії (якої у Франції нема), або внаслідок злиднів, коли пролетаріят змушений іти на барикади. Злиднів у Франції також нема й саме деяка ліва преса доводить, що злидні прийдуть наслідком удержавлення промисловости, що проповідує лівиця.

Т. зв. реформісти притягнуть деяку кількість голосів і допоможуть у тому, щоб лівиця не мала більшости. А тоді вони гратимуть таку ж ролю, яку грає сьогодні НДП у Канаді. Радикали роз'єднані й тому — правдоподібно — у Франції жадного перевороту не буде.

Хіба... хіба всі логічні засновки виявляться нелогічними, що часто буває в історії. Тоді почнеться зовсім новий розділ історії Европи. Розділ, який матиме свій відгук у всьому світі. Але покищо ситуація така, що не слід викликати паніки.

Т. Дж.

В. Давиденко

ІДЕОЛОГІЧНА ВІЙНА

(2)

Там, в СССР, причиною цього брак свободи, а тут, в Америці, можливо, надмір свободи і загальний пересит, що постає внаслідок високого добробуту.

Проф. Рене Дюбас у своїй книжці „Бог всередині", присвяченій руху „антикультурників", пише, що рух цей не є новий: протягом тисячоліть були спроби творити альтернативи для існуючих соціяльних систем — намагання дисидентів знищити ґєрархію і привілеї, ідеологію гедонізму і споживацтва. Сучасна технологічна цивілізація, — пише він, — підносить життьовий стандарт для більшости населення, але, парадоксально, обнижує „якість життя", отже приводить до абсурдности технологічного суспільства. Недавно в листі до редакції однієї з еміграційних газет ми читали: „От маєте ви довговолосих. І мені вони, брудні і нахабні — неприємні. Але вони, нехай інтуїтивно, але слушно кинули виклик фальшивим, штучно нав'язаним людським цінностям..."

Отже, мають „довговолосі" своїх оборонців.

Совєтський академік Сахаров, творець водневої бомби і один із засновників невизнаного урядом Комітету оборони прав людини, вислав був до ЦК КПСС і розмножив через „Самвидав" свій „меморандум", в якому пише, що рятунком для людства може бути лише конверґенція — взаємне проникання, а далі й злиття народних господарств усіх країн. Він вважає, що двоподіл економік у добі технічно - наукової революції загрожує світовою катастрофою.

Кремлівські догматики неспроможні в боротьбу ідеологій внести жадної свіжої ідеї. Вони, як і 20-30 років тому, пишуть про „революційну робітничу клясу, що протистоїть монополістичній буржуазії", про „гноблені імперіялізмом національні меншини", провадячи у себе політику „злиття націй" з „великим російським народом". Самі собі зав'язавши очі, вони не бачать і не хочуть бачити, що пролетаріят, якому присвятив К. Маркс свій „Капітал" уже втратив революційність; що природа капіталізму перероджується, втягуючи робітників і службовців як співвласників промислових підприємств, а натомість в СССР оформився найгірший тип капіталізму, що його свого часу передбачили І. Франко, П. Кропоткін та ін. — державний, ніким, крім Політбюра ЦК КПСС, не контрольований.

Рятівники анахронічного марксизму, радикальні філософи і соціологи на Заході, як от проф. Маркузе та ін., стараються його „латати", „усучаснювати", а в комуністичних країнах комуністи - ліберали придумують „соціялізм з людським обличчям" — і гірко покутують. Серед ліберальних кіл користується популярністю учення Мао, який орієнтується вже не на пролетаріят, а на селянство, і всупереч логіці називає себе ортодоксальним марксистом - ленінцем. Але все це — ерзаци збанкрутованого марксизму, угодівські соціяльно - політичні теорії, які неминуче сповзають в лоно неокапіталізму, чи пак народного капіталізму або державного капіталізму. Тим часом Захід визбирує з соціялізму і застосовує у себе всі його творчі елементи, а самий соціялізм і комунізм відкидає геть.

Деякі визначні західні економісти, не революційного напряму, пропаґують ідеї близькі ідеям акад. Сахарова, вважаючи, що науково-технічна революція автоматично змінює соціяльні структури, веде усі розвинені країни до стадії „індустріяльного суспільства" і робить несуттєвими різниці між капіталізмом і соціялізмом.

Західньонімецький журнал „Шпіґель", підбиваючи підсумки міжнародному симпозіюмові в справах проблем майбутнього, писав: „Традиційний поділ на експлуататорів і експлуатованих, мірило однозначних клясових інтересів, застаріле поняття власности і право розпоряджати засобами виробництва в суспільстві майбутнього вже не можуть бути єдиними вихідними точками при аналізі і контролі над механізмами, що приймають рішення. Таким чином традиційні категорії буржуазної держави зникатимуть в міру того, як наука і техніка створять базу майбутнього суспільства". Отже, в цьому суспільстві не залишиться місця на комуністичну ідеологію.

Деякі західні економісти і соціологи твердять, що для СССР комуністична ідеологія тепер, коли індустріялізація в основному там завершена, стає чужорідним тілом, що її суспільний організм раніше чи пізніше позбудеться. На Заході широко пропаґуються концепції „індустріяльного суспільства", „постіндустріяльного суспільства", „технотронної ери (Збіґнев Бжезінський). „Революція, про яку писав Маркс, — твердять творці цих концепцій, — знаходиться вже поза нами".

У журналі „Нюзвік" читаємо: „Як би не було комуністичні системи мусять зазнати глибоких змін, якщо вони мають намір вийти поза межі ранньої індустріяльної ери і якщо не хочуть стати історичним пережитком... Отже, Захід має унікальну можливість поставити перед Сходом вибір: або повне замирення із Заходом, або поступовий застій і в кінцевому результаті революційний переворот".

Але чи можуть пристати на концепцію замирення кремлівські догматики? Чи навіть в обличчі смертельної загрози зречуться вони марксизму - ленінізму і зрадять „нову клясу", що тримає їх при владі? Напевно ні! Глухі і засліплені вони згинуть разом із „новою клясою", залишивши поневоленим Москвою народам самим вирішувати свою долю.

Здавалося б, футурологія як наука мала б розвиватися передусім в СССР, і то з перших часів після большевицького перевороту, бож основоположники комунізму та їхні адепти думали насамперед про майбутнє і в ім'я майбутнього, в ім'я „любови до дальнього", а не „ближнього" пролито море крови. На диво, футурологія буйно розвивається не в комуністичних, а в західніх країнах, де люди дбають перш за все про нинішній день. Навіть у белетристиці совєтські автори уникають теми „грядущого комуністичного суспільства".

Деякі західні, футурологи твердять, що наслідки технічної революції непізнавальні, що люди неспроможні передбачити майбутність, а соціяльні сили оновлення або втратили свою революційність, або ще не дозріли, внаслідок чого всяка клясова боротьба проти капіталу втрачає сенс.

Глибокі ферменти відбуваються і в комуністичних партіях Заходу. Група „Маніфесто" та інші опозиційні групи в компартіях Австрії, Італії і Франції вимагають творчого розвитку марксизму, відкидають постанови, прийняті на міжнародній нараді комуністичних партій у Москві, висуваючи концепцію „нового історичного бльоку", в якому рішальну ролю приділяють науково - технічній інтеліґенції.

Задивляючись у майбутнє, американський економіст В. Леонтьєв заявляє: „Схиляння перед технічним прогресом заради нього самого мусить припинитись". Французький футуролог Бертран де Жуневаль з неспокоєм запитує: „З кожним роком ми ніби щораз більше озброюємося для того, щоб осягнути того, чого прагнемо. Але чого ж ми власне прагнемо?"

В СССР технічний прогрес обожнюють і таких питань, як французький футуролог, не ставлять. І напевно розуміють там в інтелектуальних колах, що марксизм - ленінізм перетворює на смертельну боротьбу розумний діялог про вади та переваги різних соціяльних структур і роздирає людство на ворожі табори під тим приводом, що веде його до загального миру.

У поданому вище огляді боротьби ідеологій, не розглянено передусім економічний аспект і суспільну структуральність, не насвітлено основного елементу — націоналізму, що в сучасній добі є головним рушієм для визначення національної ідентичности народів. Під знаком націоналізму вийшли на світову арену всі новопосталі країни Азії і Африки. І, знаючи силу націоналізму, Москва з тактичних мотивів навіть толерує його в тих країнах, де комуністів проголошено поза законом, а натомість жорстоко поборює в країнах, які входять до складу СССР.

В передовій статті київської „Вітчизни", в числі, присвяченому 50-річчю СССР, головний редактор Української Радянської Енциклопедії, Микола Бажан пише: „Загострення ідеологічної боротьби між новим світом соціялізму і старим світом капіталізму рішуче ставить перед літературою соціялізму ще гостріше, ще бойовіше завдання боротьби, викриття, демаскування всіляких спроб збоку ідейних ворогів оживити в свідомості людей старі пережитки, прищепити їм отруту націоналізму"... Найбільшими ідейними ворогами називає М. Бажан націоналістів, троцькістів і націонал - ухильників, що в совєтській термінології є те саме, що націоналісти.

В Україні дисидентів — цих відважних патріотів, які боронять культуру і права свого уярмленого Москвою народу, таврують як „буржуазних націоналістів", дармащо ніякого буржуазного характеру той рух не має, а совєтська бур-

(Закінчення на стор. 5-ій)

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК

ВИПУСК VI
Березень 1972

(10)

М. Костомарова у нас не друкували з 1931 року. А наукових творів його фактично не друкували за радянської влади зовсім. Тільки в 1967 році (через два роки після написання і подання в ЦК КПУ Дзюбиної праці) вийшов двотомник його художніх творів. Але Костомаров-історик доступний сьогодні для знайомства тільки читачам деяких академічних бібліотек, таким „малоосвіченим людям" ,як І. Дзюба, але не загалу. Отакі справи з „соратником Т. Г. Шевченка"...

Про Максимовича справді є невелика бібліографія, яку Ви акуратно переписали з УРЕ. Але немає самого Максимовича-вченого, крім виданої фотоспособом в 1962 році збірки зібраних ним пісень.

„Це ж саме можна сказати" і про И. Бодянського, якому, як Ви пишете, „віддають належне" і тому мабуть не перевидають з 1903 року (останній видав тоді „Наські українські казки запорожця Іська Материнки" Іван Франко).

Чи досить лише назвати О. Лазаревського „видатним істориком України?" Адже не видають навіть цього найбільш прийнятного Вам із дореволюційних істориків!

З чотирма творами В. Антоновича (мізерна частина написаного ним) Ви радите познайомитися в Центральній науковій бібліотеці АН УРСР. Мабуть, туди ще не зазирнуло „недремне око" і не вибракувало тих творів як „ідейно вредних". Бо з моєї приватної бібліотеки історичну брошуру Антоновича в 1965 році „вилучили" і після 9-місячного вивчення конфіскували, як антирадянську. А помер „антирадянець Антонович" 1906 року... (Логіка у львівських „охоронців безпеки" тоді була вбивчою. Антоновича конфіскували, як такого, що був учителем М. Грушевського — „вождя української контрреволюції!" /а Ви відзначаєте.../). Твори ж самого „вождя контрреволюції" преспокійно залишились стояти у мене на книжковій полиці!..

Про М. Павлика справді пишуть багато, захищають „на ньому" дисертації, але самого автора друкують, за дрібними винятками, тільки як автора художніх творів (де він не найсильніший), а не публіциста і вченого.

Може ще і „не забутий українським народом" О. Терлецький, але комусь ходить про те, щоб був забутий натвердо, бо востаннє друкував його Франко в „Літературно-Науковому Віснику" 1903 року.

„Це ж стосується українського прогресивного вченого А. С. Подолинського — одного з перших пропагандистів економічного вчення К. Маркса на Україні", про якого у нас і написано небагато, а твори не перевидані з часу їх написання — майже 100 років.

Тож, бачите, „розібрались докладно", неважко дійти висновку, хто то „малоосвічені люди" (незважаючи на таку солідну наукову базу, як УРЕ) і хто „мародерствує".

∴

49. „Я не кажу, обурюється І. Дзюба, — про цілковите замовчування документів і фігур національно-політичної боротьби кінця XIX- початку XX ст. На рабську догоду антинауковим, шовіністичним концепціям все це віднесене до „зоологічного націоналізму" (І. Дзюба, названа праця, стор. 180).

Ще б пак! Іван Дзюба, очевидно, хотів би побачити виданою писанину ватажків українських буржуазних націоналістів... щоб поширювати націоналістичну ідеологію сьогодні. Прагнення аж надто недвозначне!".

(Б. Стенчук, стор 121)

Якщо не вдовольнитися куцою цитатою і заглянути до оригіналу, то виявиться, що серед „ватажків українських буржуазних націоналістів" опинився, з Вашої ласки, не тільки І. Нечуй-Левицький і Б. Грінченко, але й І. Франко, бо їх І. Дзюба також зачисляє до „фігур національно-політичної боротьби кінця XIX початку XX ст." і їхні не друковані у нас досі або обскубані при друці публіцистичні твори (такі, як „Листи з України Наддніпрянської" Б. Грінченка, „Україна іррідента", „Що таке поступ?" І. Франка) пропонує надрукувати. Вам, очевидно, хотілося б викинути з української літератури Б. Грінченка, І. Нечуя-Левицького, І. Франка... „Прагнення аж надто недвозначне"?

∴

50. „Великі проломи пороблені і досі зяють в українській культурі і мистецтві передрадянських і радянських часів", — сипле звинувачення І. Дзюба... Спробуймо й тут розібратись...

Правильно каже І. Дзюба, — „великі проломи зяють", тільки не в українській літературі, а в його власних знаннях про неї, про здобутки навіть недалекого минулого".

(Б. Стенчук, стор. 121-122)

Зробивши таку категоричну заяву, Ви пробуєте „розібратись". І вдаєтесь до неймовірної плутанини, часом не рахуючись навіть з найостаннішими думками літературознавців. Ви чомусь категорично протиставляєте „неокласиків" П. Филиповича („біле") і Драй-Хмару („чорне"), хоч насправді їхня творчість була співзвучною і ідейно й художньо. Без тіні сумніву Ви цілком негативно оцінюєте творчість В. Підмогильного. Заявляєте, що у нас видається М. Иогансен, а І. Дзюба, мовляв, цього не знає, а на доказ приводите крихітну збірку віршів для дітей, та й видану через три роки після появи Дзюбиної праці. Те ж саме з Гео Шкурупієм, вибрані поезії якого видані тільки в 1968 році, і т. п. Ви зовсім не спростовуєте Дзюбиної думки, що багато письменників дореволюційних і пореволюційних років, більшість яких загинула в сталінських катівнях і які мають право на сьогоднішнього читача, досі не перевидано, або перевидано настільки вузько і такими мізерними тиражами, що загалу українського читача вони залишились невідомі.

∴

51. „Але наш лицар не без страху і не без докору (як дотепно! — В. Ч.). І. Дзюба горлає, що навіть енциклопедиста Зерова по суті немає. Чому ж немає? Його твори, збірки статтей виходили й виходять у нашій республіці".

(Б. Стенчук, стор. 126)

Від часу трагічної загибелі поета і вченого в сталінських таборах аж до появи Дзюбиної праці М. Зерова таки „не було". Його „вибране", куди ввійшли вірші й переклади, з'явилося вже пізніше. Але про які „збірки статтей" Ви говорите? Ніхто тих „збірок" від середини 20-их років не перевидавав (хіба, що за кордоном). І якраз М. Зеров як блискучий літературознавець досі не відомий сьогоднішньому читачеві.

(Продовження буде)

— • —

Тексти матеріялів з VI випуску „Українського вісника" передруковуємо — за згодою Українського Видавництва „Смолоскип" ім. В. Симоненка — із одержаного з України й опублікованого ним окремим книжковим виданням VI-го випуску цього самвидавного журналу. Передрук іде повністю, без будь-яких змін і скорочень, з дотриманням вжитого у виданні правопису. Книжкове видання можна набувати у в-ві: Smoloskyp, P.O. Box 6066, Patterson Sta., Baltimore, Md. 21231, U.S.A.

Василь Костащук

РІЗДВО У ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

(Спомин)

— Слухай, небоже, аби громи били, аби сніг западався, — то ти маєш приїхати до Русова на Різдво! Памятай, — першої днини! — говорив звичайно перед святами Стефаник, коли стрічув мене у Снятині. — Ще собі запам'ятай, що кожного року маєш приходити, чи я прошу, чи ні, бо я часом можу забути просити. Бери з собою свою жінку, що має повний рот зубів, — то будете мені співати!

Нам не треба було другий раз казати й ми у кожне Різдво від 1925 року з найбільшою приємністю виконували волю Стефаника. Кожна гостина в його домі була для нас великим святом. Ми все верталися обновлені духом, повні вражінь, заворожені пієтизмом до особи Стефаника. В його хаті було все повно людей, місцевих селян і студентів та кілька позамісцевих інтелігентів. Стефаник бавив усіх, вмів кожному сказати відповідне слівце, всіх очаровував.

❦

Різдво 1930 року. Рано вибираємося до Русова. Дорога тяжка, снігом забита. Входимо в хату, — здоровимо з Різдвом.

— Добре, що-сте приїхали, загрівайтеся, сідайте та будете їсти. Цьоця багато наценила і приряхтувала.

За столом русівські старші браття, а між ними вуйко Проскурняк. Коло них присідаємо й ми. Стефаник пропрошує:

— Наїдайтеся, абисте не були голодні. Напийся, Василю, до вуйка Проскурняка, та колядуйте, бо сьогодні Різдво. Але ви, газди, заколядуйте мені старої, такої, якої колядували ще ваші діди, бо ці молоді — то дранте...

Газди поховали голови в долоні, сперлися ліктями на стіл, а по столі поплила давня-прадавня коляда:

То як Семен на горі
оре, радуйся!
Радуйся земле, Син Божий
нам народився!..

Пісня зразу несміла, закріпла, зривалася чимраз сильніше, колисалася під такт хитання сивих голов. Вуйко Проскурняк випростувався, старе, порепане лице випогоджувалося, очі горіли і світили якимсь дивним блиском, тяжким кулаком водив по столі й піддавав такт.

Стефаник зворушений, в очах блистять сльози. Підходить до голів при столі, цілує в сивий чупер. Задивлений десь далеко, — говорить до нас:

— Ви, молоді, хапайте цю коляду й ховайте її в свої пазухи, як найдорожчий скарб. Ця коляда в'яже нас з тисячліттям! Так співали ще за Володимира Великого. Так з покоління в покоління, аж до нас: — „Радуйся земле, бо Син Божий народився!" — Чи ви в цих простих, давніх словах і в цій прекрасній мелодії, яка плине з тих мужицьких грудей, не чуєте тої три-радости нашої Землі, що народився Син Божий?

Вуйко Проскурняк повів рукою й коляда скінчилася. Люди споважніли й задумалися, в хаті гробова тишина. Стефаник схвильований ходить по хаті. В нашій уяві пересувалися давні часи й ми були горді, що Стефаник зв'язав нас із Володимиром.

❦

Відчиняються двері, — і з морозом на червоних обличчях входять молоді студенти, а з ними місцевий парох, о. Дольний з дружиною. Прийшли поздоровити з Різдвом свого вуйка і посла. Вуйко Проскурняк і його товариші встають, прощаються й відходять, бо мають колядувати в селі. Нове товариство засідає до стола.

— Тепер, Василю, черга на тебе. Співай мені народних і стрілецьких пісень, гати щосили, аби хата дрижала! Для відваги напийся горілки, а ти, Ганусю, — звернувся до моєї дружини — помагай йому!

І ми співали: „Лишень моя мила, як голубка сива", „Ой, пряду, пряду", „Стоїть корчма", а зі стрілецьких: „Ой, та зажурилась" і „Видиш, брате мій".

Я ніколи не був замітним співаком і ніде не виступав, але Стефаникові мусів співати. Нічого не помагали мої відпрошування.

— Цьоцю! Ви чуєте ту чудову краску його голосу, в якій бринить душа пісні. Що значить найкраще вишколений хор, коли він не віддає душі пісні. Василю, ти маєш співати на моїм похороні!

На Стефаника сильне враження робила пісня „Корчма" — і ми дивувалися.

— Ой, небожета, коби ви знали, скільки то безконечних трагедій серед нашого народу в'язалося з корчмою! Лиш послухайте:

Вує я в селі депутатом,
А у церкві старшим
братом,
Жінка з вегерев на мене
гекає,
А горівка не пускає...

— Чи ви розумієте, що діється в душі такого чоловіка, що його горівка не пускає?

Під час співу „Журавлів" Стефаник не міг себе опановувати. Зривався з крісла, переходив до другої кімнати, втирав там сльози, вертався, цілував в голову і згадував свого великого друга — Богдана Лепкого.

❦

— Кириле! Подивися, чи брама отворена, і чи далеко колядники?

Кирило вибіг і за хвилю вернувся задиханий з вісткою, що вже в сусідів колядують. Стефаник нетерпеливо заглядає у вікна, переконується, чи є гроші. З-за брами показуються газди, йдуть повагом, передній має скриньку в руках. За ними сунуть молоді цілою лавою, є їх багато. За хвилю наповнилося ціле подвір'я, обступають хату. В хаті робиться темно, а рівночасно зривається могутнє: — „Нова радість стала"...

Стефаник ходить схвильований по хаті, тішиться, врешті серед коляди виходить на двір, сердечно з кожним вітається, дякує, дає гроші і просить до хати. За хвилю простора кухня наповнюється людьми, голова в голову. Стефаник серед своєї стихії. Частує кожного і просить ще раз заколядувати. Весь дім у святочному настрої. Тверді мужицькі голоси громом гудуть: — „Ой, радуйся земле"...

❦

Вечоріє.

Вертаємося додому, бо дорога далека.

В. Дідюк

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ

І знову зустрічаємо празник Христового Народження. Різдво для нас, що живемо у вільному світі, це час великої радости. Це передусім родинне свято. Рідня засідає до спільної вечері, діти з великою радістю подивляють гарно і багато прибрану ялинку, а їхні роз'яснені обличчя і палаючі очі, викликають якесь святочне незабутнє враження. Ми старші, задивлені в них, пригадуємо і собі, нашу молодість, наші дитячі роки ,та різдвяні святкування. Здається нам, що були вони найкращими, та ніде і нічим незаступленими, хоч часто проводили ми їх у різних і відмінних обставинах. У вільному світі і діти, і старші переживають Христове Різдво у повній радості, хоч неповна вона, бо покрита тінню сумної долі українського народу на рідній Україні.

Безбожницько-комуністична навала зробила все, що тільки могла, щоб позбавити Різдвяні Свята чару любови, традицій і християнського характеру. Замість прегарного деревця-ялинки большевики по містах ставлять поганського діда Мороза, а людей силою женуть до праці. У школах для дітей, замість показувати Св. Миколая, проводять спеціяльні лекції, що мають за ціль осмішити тисячолітню традицію українського Різдва. Крім того родини розділені, багато пропало у війні, ще більше вивезено на Сибір, порозстрілювано і помордовано у тюрмах і концтаборах. Безбожницька влада сатани, добре знає, що родина — це твердий носій релігійних і національних надбань, тому вона старається вперпу чергу її розділити, знищити. Тому не диво, що ще і у цьому році, вже так давно по війні, багато родин будуть оплакувати своїх найближчих у цей Святий Вечір.

З вірою, що Різдво Христове — Свято Надії й Обнови, сідаючи до Свят-Вечері полиньмо і в цьому році хоч думками на Україну. Впершу чергу відновім у серці і душі своїй, все, що нам рідне, святе й найдорожче. Напевно першими ми згадаємо нашу рідну неньку, батька, сестру, брата, а вже опісля немов фільмовою стрічкою полинемо у нашу молодість. Ми побачимо наше село, чи місто, які залишаться найкращими на ціле життя.

Перебігши у думках, немов питати себе будемо, чому воно так, чому і досі на Україні свята сумні, не веселі, чому замкнені наші храми Божі, ув'язнені священики, немає традиційних ялинок, дідуха? Чому у цей так великий і радісний день сумні і заплакані очі, журби, втоми і сліз? Багато таких „чому" треба б ставити, однак не забуваймо, що велику і тяжку Голготу переживає там наш нарід. Тож, святкуючи у думках разом з ними, стараймося докласти всіх старань, щоб облегшити терплячому народові шлях до свободи. Не забудьмо рівнож у цей Свят-Вечір подумати про себе самих. Різдво Христове — це Свято Обнови в житті людства, народу, родини, а то й поодинокої людини, яка своєю уявою немов бачить ясла Вифлеєму, де в убожестві народжується Боже Дитятко. Стає нам перед очима Єгипет, куди тікає Свята Родина, причувається нам плач матерей за убитими дітьми, а далі бачимо Його науку, мученичу смерть та світле Воскресіння. Народження Спасителя прийшло тоді, коли запанувала всюди людська гнилизна, повний моральний занепад, та цілковита затрата будь-якої ідеї. Божий Син прийшов на землю, щоб своєю наукою, життям і смертю, відновити світ, все духове життя, яке глибоко вкорінилося серед людства, а українського народу зокрема. Не тільки доросла людина, але й мала дитина, відчуває у той день щось таке чого не було вчора, і чого вона своїм молодим розумом не може як слід пояснити. І саме це було і є мотивом, чому саме Різдво Христове зустріло серед українського народу такі глибокі почування, що зображувалися у всій його традиції від найдавніших часів, аж по сьогодні.

Так, наші роздумування відносяться до нас усіх, там і тут, до цілого українського народу. Там, ще панує лютий Ірод — а що діється тут? Чи всі ми належно зустрічаємо цей великий Празник Різдва Христового в обставинах волі й добробуту? Забуваються чудові традиції, поволі пристосовуємось до „обставин", святкуємо разом із „всіма", або з вимівкою за „старим", чи „новим" календарем — взагалі не святкуємо. Матеріяльні блага міняємо за нашу славну традицію, часто-густо без згадки про таке велике Свято.

Ми просимо Новонароджене Дитятко, щоб цьогорічні Різдвяні Свята були останніми сумними Святами для нас і нашого народу, який у тяжкій неволі живе цією вірою і надією. Надія певної перемоги Правди над злом є найбільшою заохотою і моральною піддержкою у нашій народній боротьбі. Тому обновімось у цей Великій День, бо, аналізуючи нашу сучасну дійсність: люди перестали реагувати на негідні вчинки втратили відвагу вставати на захист правди. У такому невідрадному стані будемо так довго, поки не станемо правдивими християнами, християнами не для паради, формалістами чи побачень у церквах, а правдивими глибоко релігійними людьми, що правдиво і постійно мають Бога у своєму серці. Цю важливу працю релігійного оздоровлення над самими собою маємо перевести ми всі, щоб стати дійсними людьми, а не істотами, які згубили своє серце і душу у погоні за наживою.

Хоч можливо і невеселі це міркування під Свят Вечір, однак вони є для нас конечними, коли дійсно хочемо у тій твердій і святій нашій рідній вірі зустрічати цьогорічне Різдво Христового Дитяти. Ми твердо віримо у генія українського народу, тому своєю належною поставою і єдністю допоможімо йому перенести цю тяжку народну Голготу, обтираючи сльози заплаканої Матері-Рахилі, яка ще сьогодні гірко плаче над своїми убитими дітьми, але яка вірить, що їх невинна смерть несе світле Воскресення. Вірмо, що так як народився Христос, так вже незадовго народиться і воля України.

Володимир Рак найменований віце-президентом Чейс Мангеттен Банку

Ню Йорк (Я. П.). — Відомий громадський, зокрема пластовий діяч, колишній станичний Ню Йорку та голова Станичної Ради, діловод господарки й фінансів Крайової Пластової Старшини й член Крайової Пластової Ради, мгр Володимир Рак, одержав 20-го грудня 1972 року, номінаційного листа від Дейвіда Рокефеллера, голови потужного, третього по величині в світі, Чейс Мангеттен Банку, яким В. Рака назначено другим віце - президентом того банку, що його асети досягають 25 більйонів долярів. Дейвід Рокефеллер, брат ню-йоркського губернатора та дорадник президента Ніксона й ряду раніших президентів ЗСА, в листі підкреслює, що ця промоція мгра Рака є виявом довір'я до його знання, здібности й працьовитости й що його номінація на цей відповідальний пост є зв'язана з плянами дальшої розбудови Чейс Мангеттен Банку в сімдесятих і дальших роках.

Володимир Рак народився 47 років тому в Галичині, звідки виемігрував в часі війни на Захід, спершу до Мюнхену, де розпочав економічні студії, а згодом 1949 р. до ЗСА, де на відомому передусім своїм департаментом економічних наук, Ню Йорк Університеті завершив свої студії 1956 р. зі ступенем магістра. В тому самому році він був заанґажований до праці в Чейс Мангеттен Банку, де два роки тому, в 1970 році був номінований на відповідальний пост Екавтінг Офісер банку. В. Рак і його дружина Анна є батьками двох синів, Ігоря, який студіює на Сіті Коледжі й Андрія, який кінчає середню школу. Обидва сини є, подібно, як їх батько, активними в Пласті. Ігор є гніздовим ню-йоркської станиці, а Андрій є новацьким виховником. Слід згадати, що В. Рак є членом Екзекутиви Товариства Української Кооперації, головою Батьківського Комітету Школи Українознавства й від раннього 1950 року враз з цілою родиною членом Українського Народного Союзу. Належить до ряду професійних установ.

Українська біблійна оселя

Оттава. — Українське Євангельсько - Баптистське Об'єднання Канади придбало в провінції Онтаріо 200 акрів очищеного лісу — понад 1 200 дерев, над озером Піджен Лейк, і вже одержало від муніципального уряду провінції дозвіл на будування Біблійної Оселі. Як інформує журнал „Християнський Вісник" з грудня 1972 р., Братство заплянувало побудувати на тій площі приміщення на 300 місць, щоб там „відбувати Богослуження та особливі зібрання молоді". Особи з членства Об'єднання, які внесуть 600 дол., та їхня рідня матимуть право користуватись Оселею до кінця життя, члени Оселі можуть закуповувати там же площі для будування хат. Там буде збудовано й приміщення для старших людей.

І. Дурбак

ПІД ЯЛИНКУ

Такий гарний і традиційний звичай — складати своїм дітям, внукам, рідним, приятелям, землякам і знайомим різдвяні дарунки під ялинку чи пересилати їх поштою.

На рідних землях складали дарунки в навечір'я св. Миколая Чудотворця, добродія й опікуна дітей, під час свят-миколаївського вечора або під подушку.

В Америці й Канаді „урядує" у Різдвяний час „Санта Клос", в Австралії – „Фадер Крісмас", такий веселий дідок у червоному кожушку, з торбою, повною дарунків. На землях колишньої царської імперії обдаровував дітей „Дід Мороз". Це залишилося там і досі.

Одначе, що має спільного отой веселий дідуган- „Санта Клос", „Фадер Крісмас" чи „Дід Мороз" зі св. о. Миколаєм, мерликійським єпископом, що мав і має таку велику пошану серед українського народу! Йому присвячено багато наших церков, на його пам'ять співаємо таку прекрасну пісню: „О. хто, хто, Миколая любить"...

З якою радістю вітали й вітають наші діти появу св. Миколая на свят-миколаївських вечорах!

На Північно-Американському континенті звичай обдаровування доходить до того, що пересічна родина витрачає щорічно на різдвяні дарунки від 100 до 200 дол.! Американські діти дістають під ялинку стільки різних дарунків, солодощів і іграшок, що не знають, що з ними зробити, нищать їх і викидають, щоб зробити місце на нові.

Українські діти в Америці й Канаді також дістають забагато дорогих іграшок, але... замало українських книжок! А тим часом стільки чудових українських видань для дітей залежується на полицях наших книгарень! Починаючи від так знаменито редагованого журналу для дітей „Веселки", казок Глібова, Грінченка, Марка Вовчка, І. Франка, Лесі Українки, А. Лотоцького (Я. Вільшенка), О. О. Цегельської, Ю. Шкрумеляка, аж до сучасних нам Р. Завадовича, Л. Полтави, Лесі Храпливої та інших наших авторів дитячої літератури. Варто згадати про нове, прекрасне видання „Марусі" Марка Вовчка, що стала улюбленою шкільною лектурою у Франції, але... не в українських школах! Згадані тільки деякі автори, відомі пишучому ці рядки, але, безперечно, є їх далеко більше. Оті прекрасні видання для наших дітей повинні бути в кожній українській хаті, де є діти, бо це перша основа українського національного виховання. Без української книжки чи дитячого журналу „Веселка" годі собі уявити національне виховання нашої дітвори, що є святим обов'язком наших молодих батьків.

Для нашої молоді найкраще надаються цікаві історичні оповідання А. Чайковського, А. Кащенка, В. Будзиновського, В. Радзикевича, Л. Храпливої, Загірної, І. Смолія та ін.

Для студентства необхідно познайомитися з такими основними книжками, як: історія України М. Грушевського, Дорошенка, Холмського й ін., історія української літератури М. Грушевського, В. Радзикевича, Д. Чижевського, видання про УСС, ОУН, УПА та про наші визвольні змагання, про великий вклад нашої ідейної молоді в боротьбу за волю України.

Для скріплення нашої національної самобутности, для вироблення нашої родової й національної гордости з приналежности до свого роду й народу багато причиняються наші регіональні видання про окремі землі України. Коли наша молодь знайде в них дані про своїх предків, визначних діячів, патріотів, борців і героїв, — тоді це буде найкращим нашим „свшан-зіллям", що не дасть їй забути за своїх предків і за рідний край своїх батьків і прадідів.

В загальних історіях України немає й не може бути таких точних даних про поодинокі наші землі, міста й села, — тому наші регіональні видання під фірмою НТШ виконують почесну ролю в закріпленні нашої національної ідентичности. Загально думають, що на Північно-Американському континенті живе тепер бл. 2 мільйони людей українського роду, але скільки ж між ними „іванів без роду", що зовсім затратили почуття своєї приналежности до великого українського народу, що живуть у чужому духовому полоні, що під впливом чужих підшептів відцуралися українства, рідної Церкви, належать до чужих церков: російських, американських чи сектантських.

У Різдвяний час добре було б пошукати таких „ранених братів", блудних синів, переконувати їх і намовляти, щоб вернулися до великої української родини.

В цій акції — українська книжка й газета, зокрема регіональні видання повинні виконати головну ролю, навертаючи „невірних хомів".

На превеликий жаль, у багатьох наших людей, навіть народжених на рідних землях ,немає нічого українського в їхніх хатах: ні релігійних чи національних картин, ні вишивок, ні української кераміки, ні українських книжок, журналів і преси, ні українських платівок... Тому немає чого дивуватися, що діти з таких домів зовсім відчужилися від українства.

У цілому християнському світі багато пишеться про Різдвяний дух („Крісмас спіріт"), що повинен панувати в кожному християнському домі в Різдвяний час.

В українських домах повинен панувати український Різдвяний дух, дух любови до всього українського, дух жертвенности на українські релігійні й національні потреби, на українські книжки, платівки, вишивки, кераміки, картини, на все, що українське.

Замість іграшок і солодощів — нехай українські видання будуть в руках усіх українських дітей і молоді, нехай українські колядки лунають з усіх українських грудей.

Нехай український Різдвяний дух об'єднає всі українські родини, всіх їхніх членів в одну, велику, всеукраїнську Родину при свят-вечірньому столі, біля ялинки, і пригадає їм про народження Вічної Правди і Справедливости для всіх народів!

Українські студенти в Канаді виступили проти шовіністичної програми Сі-Бі-Сі

Вінніпег. — Український Студентський Гурток при Саскачеванському університеті написав до керівництва телевізійної мережі Сі-Бі-Сі листа, в якому скритикував дирекцію та постановників фільму під наг. „Дев'яте літо", де в образливому світлі було показано українців. Сі-Бі-Сі перед показом фільму повідомляло, що „Дев'яте літо" — це фільм з життя типової української родини в західній частині Канади. На сторінках „Українського Голосу" з 6-го грудня м. р. студенти писали, домагаючись масових українських протестів, що в тому фільмі українців показано як „неґативних стереотипів, необтесаних, некультурних і без надійно глупих. Українці у п'єсі „Дев'яте літо" ще 20 років тому були такі примітиви, що віддавали заміж молоду українську дівчину за огидного п'яницю - англосаксонця лише тому, щоб „поштитися в пани" — цей залицяльник мав якусь--там освіту і всі його кликали „містер". Українські студенти закликають глядачів того „фільму" висилати протести до Сі-Бі-Сі.

✓ **Амбасадор ЗСА** у Сайґоні, Елсворт Банкер, відлетів на 4 дні до своєї дружини, яка є амбасадором ЗСА в гімалайській країні Непаль. Прийнято це за знак, що у воєнній і політичній ситуації у В'єтнамі не буде в найближчому часі будь яких ускладнень.

Звернення до земляків Чортківської округи

Діловий Комітет Земляків Чортківської Округи на засіданні 17-го грудня 1972 р. вирішив ще раз пригадати землякам пекучі справи, зв'язані з виданням нашої пропам'ятної книги: Історично - мемуарного Збірника. Праця Ділового Комітету йшла в двох напрямках: збирання матеріялів від сучасників, наочних свідків подій на наших землях у першій половині XX ст. і збирання фондів на видання книги.

У справах матеріялів ми звертались не тільки закликами в пресі, але й особистими зверненнями та листуванням, деколи й кількакратно до тих самих осіб. І в більшості випадків ми знайшли щирий відгук: пощастило нам зібрати багатющий, незвичайно цінний матеріял, що віддзеркалює життя нашого народу, його боротьбу і страждання в критичних моментах нашої історії. А, прийшовши до висновку, що далі чекати на евентуальні матеріяли не можна, ми вирішили приступити до остаточного зредагування книги без огляду на те, що не всі міста й села округи заступлені задовільним матеріялом. Очевидно, коли — не зважаючи на наші заклики, — земляки не подадуть матеріялу про свої рідні села-міста, то не можуть сподіватися знайти відповідну згадку про свою найближчу батьківщину.

Наша Округа простора: в ній колишні 4 адміністраційні повіти, а 7 судових (Чортків, Копичинці, Гусятин, Борщів, Мельниця, Заліщики, Товсте), в ній більше, ніж 210 сіл і міст. Саме збирання матеріялу було затяжливою справою і вимагало величезного вкладу праці кількох одиниць. Вкінці ми приступили до редагування, розпочинаючи від повітів, що найшвидше дали нам найбільше матеріялу. Внаслідок цього повіти Копичинці-Гусятин вже остаточно зредаговані, переписані на машинці і чекають, готові до друку. Але й тут одне „але": не зважаючи на наші звернення ,ми досі не дістали відповідного матеріялу до історії колишнього центра повіту, де пульсувало колись добре зорганізоване українське життя, до багатострадального прикордонного міста Гусятина над Збручем, ґрунтовно знищеного на самому початку війни 1914 р. Ми зарезервували для нього сторінки і звертаємось до сумління колишніх уродженців і жителів: чекаємо від вас матеріялу найдалі до кінця лютого 1973 р. Повіти Борщів-Мельниця опрацьовує редактор Василь Софронів-Левицький. А далі на черзі — повіти Чортків і Заліщики. Прохаємо востаннє наших земляків доповнити матеріяли до цих повітів і прислати їх нам найпізніше до 1 квітня 1973 р., бо нашу працю мусимо нарешті закінчити.

Ми дуже вдячні численним нашим землякам, що поспішили з пожертвами, деякі справді щедрими, і терпеливо чекають на бажану нами всіма появу Збірника. Проте, на його друкування потрібно ще коло 5 тисяч дол. на теперішній рахунок. Тому звертаємося ще раз із закликом до всіх земляків, щоб поспішили з дальшими пожертвами, зокрема до тих, що не мали ще нагоди зробити цього, або тих, що могли б ще доповнити свою пожертву принаймні до 50 дол. Не можемо спинитися на половині дороги! Було б гріхом не опублікувати багатовартісний матеріял, із великими зусиллями зібраний.

Письма просимо звертати на адресу голови Ділового комітету: Olha Sonevytska 2784 Sedgwick Avenue Bronx, N. Y. 10468.

За Діловий Комітет:
Ольга Соневицька, голова
інсп. **Богдан Стефанович,** секретар
інж. **Мирон Левицький,** касир

Члени: д-р Степан Ворох, дир. Микола Білан, д-р Роман Дражньовський.

Нова книжка Івана Коляски

Іван Коляска, колишній канадсько-український комуніст, автор двох широковідомих книжок „Освіта в совєтській Україні" і „Два роки в совєтській Україні", що здирають маску з російського імперіялізму в нашій батьківщині, саме опублікував третю свою книжку про Совєтський Союз і країни, що находяться під „старшобратньою опікою".

Заголовок книжки в українському перекладі: „Дивись, товаришу, народ регоче". В ній, на 133 сторінках, зібрані жарти, анекдоти, колючки й загадки, 41 з яких ілюстрована карикатурами з гумористичних періодиків, видаваних поза залізною заслоною, українського „Перця", російського „Крокодила", чеського „Дікобраза", словацького „Рогача" і також карикатурами Мирона Левицького і Тібора Коваліка. Всі ці гумористично-сатиричні мініятюри, багато з них у формі широко відомих запитань до вірменської радіостанції в Єревані, спрямовані проти совєтського уряду і комуністичної партії, теж проти теперішних і колишніх її керівників.

Проте сміх, який лунає із сторінок цієї дбайливо виданої книжки, тяжкий, наповний жовчю, це гіркий сміх Миколи Гоголя, сміх крізь сльози. Анекдоти, подані в ній, часто з більшою силою і доцільністю вдаряють по жорстокому режимові Кремля, ніж поважні наукові трактати, вони напевне матимуть набагато ширше коло вдячних читачів. Саме тому нова книжка Івана Коляски заслуговує на нашу увагу і підтримку в не меншій мірі, ніж його згадані вгорі дві книжки з поважною, щоб не сказати трагічною тематикою. Заголовок нової книжки: John Kolasky: Look Comrade — The People Are Laughing. Peter Martin Associates Limited, 1972. Ціна $2.50, замовляти в автора P.O. Box 105, Postal Station M,2393 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada.

Вію, вію, вію вінець...

Під цією назвою видав 89-ий Відділ СУА в Керґонксоні, Н. Й. грамофонну платівку, на якій наспівані дитячі пісні, чи радше для дітей. Наспівані ці пісні не дітьми, а старшими виконавцями — Оленою Зам'ятою та Ігорем Раковським, знаними нашій публіці з їхніх співацьких виступів. Пісні, а їх на обох сторінках платівки — 19, виконані легко, природно, гарними і добрими голосами та доброю дикцією, так що діти сприймуть їх легко і засвоять, себто навчаться співати їх самі.

Ідею видавання таких платівок треба привітати як добрий виховний середник, бо в цей спосіб діти, слухаючи їх, навчаться слухати музичні твори, починаючи легкими і для них зрозумілими. Із тексту пісень засвоять собі нові слова, а також почують, як треба співати і виконувати навіть легку, простеньку пісеньку.

Пісні підібрали і оформили Т. і А. Старухи, Б. Гентий дообрав до них дуже вдалий музичний супровід, який виконав камерний ансамбль „Амор". На обгортці платівки гарне кольорове фото двох дітей серед квітів на леваді, оформлене М. Борачком. Платівку виконала звуко - записна студія „Муза" в Ню Йорку, а де її можна набувати було подано серед оголошень у „Свободі".

О. З.

✓ **В СССР оприлюднено** рішення совєтського уряду зревідувати постанову про високі оплати за візу для освідчених жидів, що хочуть еміґрувати до Ізраїлю. Ті, які стали вже емеритами не платитимуть взагалі таких високих оплат, а іншим знижуватимуть їх в залежності від років послуження в СССР: мовляв, вони вже частинно звернули державі кошти своєї освіти. У 1972 році еміґрували з СССР до Ізраїлю 30.000 жидів, але 2.000, які дістали дозвіл, не скористали з того.

ПРОТОКОЛ

З РІЧНИХ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗУ, ЯКІ ВІДБУЛИСЯ В ДНЯХ 22-го ДО 26-го ТРАВНЯ 1972 РОКУ, НА „СОЮЗІВЦІ", КЕРГОНКСОН, Н. Й.

(6)

3. Звіти членів Головного Екзекутивного Комітету

ЗВІТ ГОЛОВНОГО СЕКРЕТАРЯ ЯРОСЛАВА ПАДОХА

ЯК ПРАЦЮВАВ УНСОЮЗ У КАНАДІ

У минулому році на терені Канади було 67 Відділів і з таким самим числом ми перейшли у новий 1972 рік. Протягом 1971 р. постали два нові Відділи на Заході Канади, але водночас два Відділи об'єдналися з другим.

63 Відділи є поділені на чотири Канадійські Округи з осідком у Монтреалі, Сент Кетринс, (Ніяґарська Округа), Торонті і Вінніпеґу. Крім цього 4 Відділи з Онтарія належать адміністраційно до Дітройтської Округи, тому, що є у безпосередній віддалі від Дітройту.

У минулому році всі канадійські Відділи здобули 543 члени. Того числа не приходиться порівнювати з числом з 1970 року, бо навіть, коли б відрахувати від здобутих в конвенційному році 1,110 членів, 273 членів ,які прибули в наслідок об'єднання з Союзом Українських Братств, то здобуток Канади в тому році виносив імпозантне число 837 членів. Придбавши в минулім році 543 члени, УНСоюз в Канаді мав втрати 715 членів, що становить 15% всієї втрати УНС. З уваги на величину втрати, Канада мала 172 члени дефіциту, тобто понад 20% дефіциту усього УНСоюзу в 1971 р.

Немає сумніву, що Канада з її величезними просторами й новозаснованими Відділами, які потребують особливого піклування, не може якслід розвиватися при допомозі тільки одного обласного організатора. Згідно з пропозиціями канадійської репрезентації, яка заступила Канадійську Канцелярію після останньої Конвенції, вона порядкує канадійськими справами і щоб поправити ситуацію в Канаді, а посередньо також в цілому УНСоюзі, можна побажати, щоб вона задовільно розв'язала цю проблему. До проблем належить питання: бодай одного обласного організатора на Заході і Півночі Канади; віднова Канадійської Канцелярії; децентралізація величезної канадійської провінції шляхом заложення нових Округ та придбанням для них окружних організаторів й особливо пильне піклування новозаложеними на Заході та Півночі Відділами, що слід доручити окремій людині. Без цього ці Відділи, якщо не всі, то більшість з них, не переживуть проби часу і вложені в їх постання час і труд, підуть на марне.

У минулому році канадійські Відділи втратили на чисто 172 членів, що становить понад 20 відсотків втрати, яку поніс в минулому році цілий УНСоюз. У добрі часи канадійський терен постійно замикав свій річний біляно надвишкою і то відсотково двічі вищою, як старий терен американський. Все ж таки треба признати, що кориснішо представляється питання висоти суми забезпечення нових членів. Коли 1970 -ий р. закінчився числом 9,077 членів та сумою забезпечення $15,700,900.00, то під кінець 1971-го року, після втрати на чисто 172 членів, хоч загальне число забезпечених в Канаді членів виносило вже 8,905, мимо того загальна сума їх забезпечення не обнизилася, але навпаки збільшилася на $209,400.00 і дійшла до $15,910,300.00. Це говорить про це, що нові члени, що прибули в тому році до УНСоюзу, були забезпечені на вищі суми як ці, що з нього вибули в тому році.

Нижче подані табелі дають порівнання чисел, які відносяться до членської кампанії в 1971 і 1970 рр. ідучи за місяцями та за поодинокими Округами.

Таблиця ч. 17

УЧАСТЬ КАНАДІЙСЬКИХ ВІДДІЛІВ У ПРИЄДНУВАННІ ЧЛЕНІВ В РОКАХ 1970 І 1971

	1971	1970
Канадійські Відділи - Дітройт	25	26
Монтреаль, Квіб.	62	61
Ніяґара, Онт.	57	105
Торонто, Онт.	239	605 (273 СУБ)
Вінніпеґ, Манітоба	160	313
Разом	543	1,110 (273 СУБ)

Таблиця ч. 18

За місяцями

	1971	1970
Січень	36	50
Лютий	25	40
Березень	49	83
Квітень	43	105
Травень	52	370
Червень	35	33
Липень	59	44
Серпень	61	45
Вересень	46	53
Жовтень	60	84
Листопад	37	77
Грудень	40	126
Разом	543	1,110

Канадійський терен під багатьма оглядами є куди надійнішим під національним оглядом як терн в ЗСА. Він має величезні скупчення українців, які ще не є заторкнені ані нашою ні ніякою іншою організаційною системою. Віримо, що після переведення відповідних заходів, канадійський терен, як раніше, зможе стати правдовою „житницею" УНСоюзу на довгі-довгі десятиліття.

ІНФОРМАЦІЙНО-ВИШКІЛЬНА ДІЛЯНКА ПРАЦІ

Звітуючи на конвенціях та на нарадах Головного Уряду я часто підкреслював конечність не припадкової і не час від часу ,але постійної інформаційної акції для підготови суспільности до забезпечення в УНСоюзі. „Трибуна УНСоюзу", якої минулого року появилося 6 чисел та дві статті у союзовому календарі ,як показує досвід, не вистачає на те, щоб нашу суспільність навчити цінити забезпечення та заставити її забезпечуватися замолоду і на високі суми. Ми багато разів остерігали нашу суспільність, що забезпечення на невеличкі суми є куди гіршим, як ніяке забезпечення, бо дає фальшиве почуття безпеки. В організаціях 5 разів менших від нас видають окремі часописи для своїх членів, яких постійно і систематично вчать цінити не тільки свою установу, але теж ідею життьового забезпечення. Ми ввійшли в дуже важкий час і коли не поборимо ряду основних змін, в цьому теж не поставимо на професійній основі систематичну інформацію нашого громадянства і нашого членства про життьове забезпечення, яке дає Український Народний Союз, не зможемо основно приготовитися, щоб поставити чоло тим змінам, які нам життя уже принесло і які будуть ще більше поглиблюватися з кожним роком і кожним місяцем. На цьогорічних річних нарадах Головного Уряду ми повинні вирішити питання постійної інформаційної праці для чого повинна була бути заанґажована окрема людина.

В минулому році, як в усіх попередніх роках, в яких я керував організаційним відділом, я допомагав у виданні „Трибуни УНСоюзу", поміщуючи свої статті на тему життьового забезпечення, братської діяльности та нанаших змагань за дальший ріст УНСоюзу. Як звичайно, в цьогорічному Альманаху УНСоюзу знаходиться моя стаття на одно з основних питань значення і призначення УНСоюзу.

В минулоиі році ми надрукували почесну таблицю Будівничих УНСоюзу і розіслали її до всіх Відділів, щоб їх примістити на видних місцях громадських інституцій. Ми поміщували в газеті, часто змінювані кличі й слогани, не рідко базовані на американських взірцях; ми дбали про справоздання з Окружних Зборів, Союзових Днів і інших союзових імпрез, які б інформували нашу широку суспільність та давали їй знати про активність і живучість УНСоюзу. Вище ми вже підкреслювали величезне значення вишкільної праці. Тут згадаємо тільки, що минулого року в ряді Округ відбулися курси для організаторів, які на жаль, могли б відбуватися тільки протягом одного чи півтора дня і то при доволі випадковій і невеликій участи. Основний вишкіл проходить силами обласних організаторів з поодинокими секретарями, інколи з групою секретарів, а тижневого, основного вишколу для майбутніх союзових організаторів, який раніше відбувався на Союзівці не повелося теж і в цьому році перевести.

Без вишколу на низах і без вишколу в Централі для заавансованих знавців забезпеченевого діла секретарів і організаторів, ми не зможемо не тільки розвинути УНСоюзу, але й втримати на тому рівні, на якому він сьогодні І тому у цьому звіті знову й знову повторюю вимогу утворення окремого вишкільного реферату при організаційному відділі через заанґажування для цього окремої кваліфікованої людини, завданням якої було б ввесь рік дбати про вишкіл і перевишкіл союзових секретарів і організаторів. На перехідний час така людина могла б обняти оба пости, вишкільного і інформативного референта. Гроші на таку людину і гроші на заплачення коштів учасників курсів мусять у нас знайтися якщо ми хочемо не на словах але ділом подбати про майбутній розвиток Союзу. Ми старалися впровадити нову методу перевишколу, а саме попереджувати організаційні чи загальні збори Округ звичайно три годинним перешколом, але в практиці показалося, що звичайно ці курси забирають час призначений на дискусію над поточними справами і тому, тільки маючи запевнення, що учасники таких зборів і курсів готові присвятити для них цілий день, можна буде цей короткий перешкіл в'язати із окружними зборами. Першою вимогою для цього є відповідне приміщення, а другою приготування для учасників курсу скромної перекуски. Деякі Округи, заможніші, можуть влаштувати це самі, але більшість вимагають, щоб кошт залі і перекуски покрив УНСоюз. Це невеликий кошт, але проблема велика. Тому дораджую нею зайнятися на наших цьогорічних річних нарадах.

СЕКРЕТАРСЬКА ДІЛЯНКА ПРАЦІ

Крім керування організаційним відділом головній канцелярії та дбання про доповнення постійно убуваючого членства, підшукування і вишколу союзових секретарів та організаторів, вдержування в працездатному стані союзових клітин Відділів, Округ і Областей та керування і нагляд над працею союзових організаторів, зокрема обласних, як як головний секретар, мав теж ряд суто секретарських обов'язків. До них належало виготовлювання протоколів з нарад Головного Екзекутивного Комітету та вужчого складу Екзекутиви та з нард Головного Уряду. Протоколи були в свій час виготувані, передані Екзекутиві до апробати та віддані до друку. Відбитку цих протоколів одержували всі головні урядовці. В минулому році відбулося 5 засідань Головного Екзекутивного Комітету, а саме: 5-го березня, 9-го квітня, 18-го червня, 26-го серпня і 16-го грудня. Крім цього в травні м. р. відбулися річні наради Головного Уряду. До часу коли готується цей звіт протягом 1972-го року відбулися чотири наради Головного Екзекутивного Комітету, а саме: 28-го січня, 5-го лютого, 24-го лютого і 25-го березня. Як згадано, з усіх тих нарад виготувано протоколи з деяких з них вже виготовано скороти англійською мовою, а решта протоколів знаходиться в руках перекладача. В звітовому році також віддано до друку протокол 27-ої Конвенції. Історія цього протоколу така: спершу написала протокол англомовна секретарка конвенції, після цього в вересні 1971-го р. всі кти, зв'язані з конвенцією та її протоколом, а зокрема всі записи на магнетні стрічці переслано україно-мовному секретареві конвенції до Чикаґо. В половині травня 1971-го року я одержав від секретаря у Чикаґо закінчення протоколу та обидва протоколи обома мовами враз із записами на магнетній стрічці передав в руки Контрольної Комісії в тому ж місяці травні в часі річних нарад Головного Уряду. На тиь нарадах схвалено створити Комісію, зложену з двох контролерів для перевірки обох протоколів, узгіднення їх та особливо ствердження, які ухвали на конвенції були резолюціями, а які рекомендаціями, що із записів на стрічці не завжди було ясним. 15-го жовтня 1971 р. мені доручено оба протоколи та магнетофонну стрічку із маповіддю, що швидко буде пересланий протокол з праць цієї Комісії, який я одержав в дні 1-го листопада 1971 р. Повернувшись саме з тижневого побуту в організаційних справах в Норт Дакоті та, маючи 29-го жовтня і 6-го та 7-го листопад поїздки, першу до Бостону, а другу до Чикаґо, в організаційних справах, я щойно 9-го листопада, тобто 8 днів після одержання звіту спеціяльної Комісії мав змогу взятися до опрацювання українського протоколу і доведення його до стану здатного до друку. 11 повних робочих днів та вечорів (вдома) забрала мені ця праця. В днях 23-го і 24-го листопада 1971 р. я віддав протокол до друку за вийнятком внесків делеґатів в останньому дні Конвенції, які треба було переписати і які були в переписуванні й були доручені до друку кільна днів згодом. Крім вишукування і узгіднювання конвенційних матеріялів, упорядкування їх, додання відповідних наголовків та упорядкування мови, я мусів написати нанаво кількадесять сторінок машинопису. Цілий протокол написаний на приблизно 400 сторінках машинопису. Друк протоколу розпочався 16-го грудня 1971 р., а закінчився 17-го лютого 1972 р. Протокол поміщено на 23-ох газетних відтинках, дво-і чотиросторінкових. Цей нелегкий обов'язок, який приходилось виконувати побіч інших, щоденних обов'язків, які не можна було відкладати на пізніше, передусім з огляду на те, що безпосередньо перед тим я перебував майже цілий тиждень в Норт Дакоті, й до того це був час закінчування нашої річної кампанії, я прийняв на себе добровільно тому, що хтось його мусів виконати. Не був це обов'язок статутовий, бо статут в статті 21 говорить про це так: § 21. „Обов'язком секретарів конвенції є виготовити протокол з нарад конвенції і здати з кожноденного засідання повний і докладний звіт конвенції на нступному засіданні і по схваленні цього протоколу конвенції віддати його головному секретареві, який має втягнути той протокол до книжки ухвал Головного Уряду".

Тому, що цього способу протоколування конвенції не допильновано в часі конвенції, прийшлось мені з конечности прийняти на себе частину обов'язків конвенційного секретаря.

Щоб це в майбутності не повторилося, треба на конвенції додержуватися статутового порядку протоколування конвенції ,а далі, що не менше важливе, негайно після закінчення конвенції передати магнетофонний запис професійним секретарям для їх переписання, що у великій мірі розв'яже проблеми ,які продовжили виготування до друку та друкування останнього конвенційного протоколу.

Магнетофонний запис нарад Головного Уряду, які відбулися в травні 1971 р. було передано кваліфікованій силі, яка переписала його, що допомогло до своєчасного виготовання протоколу та його надрукування. Пропоную, щоб кожний такий магнетофонний запис нарад конвенції та Головного Уряду обов'язково дати фаховій силі до переписання. Це усправнить та приспішить виготування та надрукування відносних протоколів.

Крім цього я вдержував постійний зв'язок з головними урядовцями та з позамісцевими членами Екзекутиви, зокрема в справі участи в засіданнях, висилаючи їм проекти протоколів до апробати, тощо. Щомісяця інформував їх про стан кампанії в їхніх Округах ,висилаючи місячні статистичні таблиці стану їхніх Відділів та копії листування з Округами.

Оголошення окружних зборів і нарад ,яких щороку відбувається бодай пів сотні або більше, вимагає багато уваги і часу, тим більше, що розсилається до усіх Відділів даних Округ, членів окружної Управи та предсідників, секретарів і касирів кожного Відділу відбитки повідомлення про збори, що в році становить тисячі.

Зв'язок з громадським світом а саме готування листувальних і призначених до друку привітів, святочні побажання ,вітання з'їздів, тощо також вимагало багато уваги і праці. До цього приходило вдержання зв'язку з численними крайовими і стейтовими Конґресами та висилання на їхні конвенції наших представників. Поміщування вісток зі союзового світу, зокрема справоздання про окружзбори, поміщення посмертних згадок про союзових діячів, оголошення і ґратуляції на ювілеї та інші імпрези громадських установ, обслуга наших Відділів і організаторів інформаційними матеріялами і чимало інших обов'язків складається разом із листуванням на щоденну рутинову працю головного секретаря УНСоюзу. Праця тим труднііша, що поза обласними організаторами, які працюють в терені і які зараховуються до персоналу організаційного Відділу, єдиною силою цього секретарсько-організаційного Відділу є п-і Марія Савчак якій належиться признання та подяка за прикладне виконування відповідальних обов'язків. Після школи їй допомагає, по своїм силам, дбайлива учениця середньої школи в Джерзі Сіті панна Аня Чекай. Англомовного секретаря чи секретарки, які конечно потрібні для головного секретаря та керівника організаційного відділу двомовної організації до того ще спертої майже в цілості на листувальний спосіб зв'язку, я ще не дочекався.

ОКРЕМІ АКЦІЇ ТА ЗАВДАННЯ, ПОЇЗДКИ Й ГРОМАДСЬКА ПРАЦЯ

Минулого року восени ,точніше від 1-го вересня 1971-го року ми вперше договорилися з усіми відомими нам радіовисильнями щодо постійних радіопередач з інформаціями про УНСоюз та з привітами під час свят чи в часі відвідин союзових діячів даного терену. Спираючись на схвалений Головним Урядом в травні минулого року бюджет у висоті 5.000 дол., ми договорилися з 19 радіовисильнями і поділили на них цей бюджет так, щоб на всіх них могти мати наші передачі щотижня ,а в місцевости де є більше радіовисилень бодай раз в місяць. Наші радіовавдиції передаються в Чикаґо на 6 радіопрограмах, у Філядельфії на трьох, в Торонто на двох та на одній в місцевостях як Кліівленд, Дітройт, Трентон, Честер, Скрентон, Бофало й Ютика та Піттсбурґ. Радіовисильні одержують від нас тексти до оголошення та пересилають до головної канцелярії, за посередництвом місцевих головних урядовців або обласних організаторів, свої рахунки раз на квартал. В цілому ряді українських поселень, де інші братські союзи здавна передають свої оголошення вперше було поміщене оголошення Українського Народного Союзу. Хочемо вірити, що воно причиниться на ближчу і дальшу майбутність до розбудови УНСоюзу в тих околицях. Пропоную підвищити на черговий рік бюджет на цю ціль на 2.000.00 дол.

Окремим завданням і то таким, який відбирає змогу нормального життя, виконування родинних обов'язків, відпочинку та потрібної розваги, були поїздки в терен, які здебільшого відбувалися у суботи і неділі. В минулому році я взяв участь в 22-ох окружних зборах, відвідав 16 Округ та 5 Відділів, відбув 4 курси, а крім того 16 інших союзових і громадських імпрез. Самі ці числа дають змогу оцінити моє навантаження поза нормальними урядовими годинами, переведеними в головній канцелярії які зачинаються о год. 8.30 рано і кінчаться о год. 5-ій вечером, а не рідко пізніше.

Минулого року я брав участь в конвенції Крайового Братського Конґресу в Денвері, Колорадо, де як голова Братської Секції того Конґресу, підготовив концерт в якому взяла участь сумівська танцювальна група з Міннеаполісу, яка виправдала всі покладені на неї надії і стала несподіванкою для великої авдиторії, зложеної з представників сотні найбільших братських організацій та громадян цього великого міста. Я виголосив промову на концерті, в якій була мова й про Україну. Крім того в минулому році я брав участь у двох конференціях Братської Секції Конґресу ,на яких мав доповіді ,одна з них була надрукована у Fraternal Monitor, офіціозі National Fraternal Congress of America, брав участь в конференції Українських Союзів в березні м. р. в похоронах Митрополита Івана в травні м. р. ,в з'їздах центральних установ: Організація Оборони Лемківщини, Пластовий, Світовий та Крайовий, З'їзд Сеніорів, що відбулися в Бофало в жовтні м. р. та в цілому ряді інших місцевих і позамісцевих громадських імпрезах. Пригадую мою тижневу поїздку до Норт Дакоти, для заснування Відділу УНСоюзу. В минулому році приготовано для Стипендійної Комісії розгляд 50-ти подань, а в цьому році число внесених подань вже перейшло сотню. Коли зважити, що в справах стипендії потрібно вислати бодай 5-6 листів для здобуття референцій аплікантів, можна уявити собі величину цього завдання.

Свій раніше приготований і надрукований звіт головний секретар д-р Ярослав Падох доповнив на засіданні наступними завагами:

На минулорічному засіданні Головний Уряд схвалив, щоб обласні організатори, які водночас є головними урядовцями, а є їх трьох, не складали своїх звітів з праці в характері обласних організаторів, тільки як головні урядовці. Отже, вони не будуть мати голосу тут в справах організаційного Відділу, хіба в дискусії. Тому я буду говорити в імені їх і своїм. Їх три і ще четвертий Василь Оріховський — то є цілий наш „філд форс", який зі мною працює в Організаційнім Відділі. Подекуди я говорю також від цілої Головної Канцелярії, бо не можна відділити найважливішої союзової ділянки — придбання нових членів від інших ділянок праці нашої канцелярії. Кожна ділянка має безпосереднє і поважне значення для організаційної праці. Наприклад, хоч уділювання гіпотечних позичок належить до Фінансового Відділу, воно часто має більше значення для росту членства УНСоюзу, як суто організаційні засоби, спрямовані на ту ціль. На організаційні успіхи складається, на ділі, праця усіх нас. Всі ми причиняємося до її успіху і всі відповідальні за її невдачі. По давній традиції, я не буду давати ніяких критичних коментарів, а тільки буду стверджувати це, що слід підмітити, залишаючи решту — до дискусії.

В моїм друкованім звіті подані числа, а тут я буду намагатися з'ясувати декілька організаційних проблем, які наросли в минулому, тобто звітовому році, та які кидають свою тінь на цей і наступні роки. Перша проблема нашого росту це приєднування нових членів. Здавалося б, що це найважливіша справа. В цім частина правди. Найважливішою проблемою нашого росту в минулому році було не тільки збільшення числа нових членів, але також і, можна сказати, в першій мірі, збільшене число членів, що відійшли від нас. Як відомо, два останні роки перед звітним роком, тобто 1969 і 1970 роки, були дуже успішними. Був це рік передконвенційний і рік конвенційний. Кожний з них приніс нам чимало нових членів, значно понад 5.000, чого ми не мали за приблизно останніх 20 років. І кожний з них приніс нам зріст загального числа членів. Невеличку надвишку проніс також попередній 1968 рік, хоч у тім році ми не здобули багато членів, бо нище чотирьох тисяч. Зате, коли ми в звітовому році 1971 придбали понад 4.000 нових членів, ми не тільки не придбали надвишки в загальному числі членів, але втратили 843 члени. За останні три роки 1969, 1970 і 1971 збільшилася, в порівнянні з попередніми роками, кількість втрат за один рік да 1 000 членів. Годі це поставити у вину обласним організаторам, чи Організаційному Відділові, бо втрати незалежні від них. Здебільшого це втрати природні. Чим більша організація, тим більшають її втрати, а до того все ще відчуваємо тягар двадцятиріччя масового припливу нової еміграції, спізнений рахунок, чого ми платили ще в минулому році. Я переконаний, що це є хвилевий хід узад, з чим, як Ви самі чули ,погоджується заступник головного предсідника д. В. Сохан.

До того не слід забувати, зокрема тим, які знають суспільну роботу, що є припливи і відпливи громадської енергії, є ліпші чи гірші настрої громади, спонукані тими чи другими причинами, ось як в останньому році, церковними справами, а за цим слідують ліпші і гірші роки на всіх ділянках громадської активности. Після двох великих років, які стояли під впливом 27-ої Конвенції УНСоюзу, прийшли, як то часто раніше бувало, роки гірші. Проминув конвенційний запал і обнизилася громадська енергія. Хоч ми працювали не менше в 1971 р. як в роках 1969 і 1970, то наш успіх менший. Вірю, що цей рік, в який ми вже глибоко ввійшли, буде кращий, хоч мабуть не буде такий, як два попередні. Підмічую це, щоб ми не зневірювалися в дальший ріст УНСоюзу, бо це нам може перешкодити в дальшій праці при здобуттю потрібних успіхів. Зате чергові два, передконвенційний і конвенційний, роки, будуть напевно на багато кращі і не принесуть дефіциту, але приріст. Я не є пророком, але так говорить мені мій майже двадцятирічний досвід в організаційних справах УНСоюзу. Один критичний рік на чотири, це ще ніяке нещастя. Не перецінюймо одного неуспіху так, як ми звикли були не перецінювати наші успіхи, бо пересада завжди шкідлива.

Прошу зважити, що в цей, здавалося б дуже критичний рік, перший рік, коли ми пішли взад і коли ми на чисто мали втрату, я найбільше рішуче застерігаюся все, коли говоримо, про втрати в активних членах. Думаю, що активні члени нам найбільше запорошують вид і найбільше баламутять нашу публіку. Активні члени, то є найкращі члени, яких кожна організація собі бажає. Бо активні члени є ті, які виконали в 100 відсотках свій контракт. Чого ви собі більше бажаєте, як те, щоб член виконав свій контракт і зложив 100% належної від нього вкладки. Це так, коли б хтось з нас взяв ендавмент на 20 років і нині зложив вгори всю вкладку. Кепський він член? Він є досконалий член, який дав нам свій капітал. Члени активні заплатили усі гроші і ці гроші льокуємо на 9% бонди і за ці гроші будуємо наші 15-ти поверхові доми. Це лише для статистики треба їх подати. Вони грошей вже не приносять з вкладок, але вони приносять ще кращі гроші з відсотків, на які вони ульокували. Тому я забуваю при всіх моїх звітах про втрату активних членів. Болить мені і всім нам дефіцит в загальній кількості наших членів. Цей дефіцит перший раз прийшов. Але в цім поганім дефіцитовім році ми збільшили загальну суму нашого забезпечення на три і пів мільйона долярів (?). То значить, що ми надробляємо втрату членів. І в цьому — я б це хотів підкреслити, наша дискусія повинна бути якнайповніша, але у формі досліду, а не у формі обвинувачень, бо з того не вийде ніяка користь. А коли беремо мінуси, берім також і плюси. До плюсів я зачисляю — і кожен це мусить зачислити — $5 міл. чистого прибутку нашої суми забезпечення. Беріть те, що говорять бизнесові компанії. Вони беруть дві речі: скільки збільшився об'єм асекурації і скільки приносить вплвивів. І тут ми приходимо до другого — до вплвивів. Бо сказано і це є правда, що ми маємо 14.000 дол. менше з вкладок. 14.000 дол. менше вкладок цього року — це точно ½% наших вкладок в 1971 р. Але до того проценту слід згадати, скільки прибутку ми дістали з відсотків. Якщо я вмію рахувати, то мені здається, що ми видали точно 2/3 міл. дол. — доложили до unassigned funds. То значить, ми заплатили всі наші зобов'язання, ми виплатили всі дозрілі грамоти, ми зложили до банку те, що треба було, щоб забезпечити 4,056 нові грамоти, і ми ще заробили на чисто 2,3 міл. дол. Дай Боже, щоб такий злий стан компанії переслідував нас до наших кінцевих років. Звідси приходить питання те найважливіше, якого я не вичерпаю, бо не маю часу. Компанія, яка має такі величезні прибутки, компанія, яка має 10 мільйонів чистої резерви (unassigned funds) мусить, як хоче жити, вложити великий капітал у розробку нових метод праці і ці нові методи мусять дати успіх. Кожний аґрикультурник знає, що примітивні народи ходять від дуба до дуба, від оселі до оселі і два роки культивують землю. Вичерпавши землю, йдуть на нову культивацію. Культурні люди ту саму землю орють сотками років, але дають їй багатий навіз. Коли ми дамо багатий навіз, то ми переборемо найбільшу кризу, яка у нашій історії прийшла. Криза наша була у 30-ті роки, була також перед приходом нової еміґрації. Тепер нова еміґрація вже не приходить і той, хто каже, що ми маємо такі самі добрі можливості організувати членів як 5-10 років тому, то це є людина, яку можемо зачислити до найпляхетніших оптимістів, але яка не повинна до бизнесу йти і бизнесу плянувати. Ми стоїмо на порозі найбільшої кризи, оскільки йде про людей. Одна нова людська нога не приходить, старі вимирають. Покажіть, де є наші діти, наші внуки і ми не будемо рахувати мільйони наших людей. Ми можемо ще дуже довго рости. Раз капіталом, заасекуровуючи членів з 500-1,000 дол. на суми 10,000 і більше. Ми можемо рости, також здобуваючи тих, що є, привертаючи молодь з чужого світу до нас, але до того треба великих капіталів.

(Продовження буде)

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

Пожертви висилати: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE 1321 W. LINDLEY AVE. PHILADELPHIA, Pa. 19141

Винахід інж. Т. Хархаліса

інж. Тарас І. Хархаліс

Молодий інженер з Балтимору, Мд., Тарас Хархаліс, який працює у великій компанії Ветлегем Стіл, винайшов сеґреґатор для цвяхів, опатентувавши його в червні ц.р. під номером 3,670,884.

Винахід Т. Хархаліса упрощує селекцію чи розподіл цвяхів і малих об'єктів. Дотеперішні машини, які виконували таку саму функцію, були дуже коштовні, або робота така виконувалася ручно. Новий апарат сепарує об'єкти з головками в залежності до їхньої довжини.

Тарас І. Хархаліс, син Марії і сл. п. дир. Остапа Хархаліса, народився в 1935 р. у Яворові. Середню освіту покінчив в Політехнічному Інституті в Балтиморі, а високу — на Мерилендському університеті, здобувши ступінь Б.С. з цивільної інженерії.

Т. Хархаліс — активний пластун ще з повоєнних років в Німеччині, згодом працював ґуртковим юнаків, а тепер є виховником юнаків в Балтиморі. Брав активну участь в праці місцевої Української Студентської Громади та був членом Управи СУСТА.

Т. Хархаліс одружений з Танею Чапельською; у них два сини. Всі є членами УНСоюзу.

Після закінчення студій Т. Хархаліс працював інженером-конструктором мостів, а згодом перейшов до Бетлегем Стіл, де займає пост інженера продукції.

К.У-н

Резолюції віча в обороні нескорених

На вічі, що відбулося в Ню Йорку 9-го грудня ц. р. склали резолюції:

1. Вбивці народів у Кремлі твердять, що вони „розв'язали" національне питання в Совєтському Союзі. Це є нахабна і цинічна брехня совєтської пропаґандивної машини. Дійсність, яку описує, побіч з іншою документацією, у недавно опублікованій книжці під наг. „Нові царі" є така, що в СССР „ніхто не любить росіян, а росіяни не люблять інших народів".

2. Відзначаючи 50-річчя створення СССР (30 грудня 1922 р.), яким започатковано творення нового імперського комплексу замість російської імперії зруйнованої в національних революціях в 1917-1927 рр.,московський большевизм посилив наступальну боротьбу проти національно-політичних сил в Україні, як і в інших т. зв. суверенних республіках — на ділі совєто-російських колоніях.

3. Марячи про злиття усіх націй і народів з великим „русским народом" ЦК КПСС недавно проголосив, що партія — „продовжуватиме скріплювати неподільність СРСР", як єдиної держави, яка буцім то є „колискою нової історичної спільноти людей совєтського народу". Намагаючись приспішити злиття націй і творення „нової історичної спільности людей" володарі Кремля посилили сатанинський терор проти національних сил, які борються за збереження своєї національної ідентичности за державну незалежність нації.

4. Жертвами московсько-большевицьких шовіністів стали тисячі українських політичних в'язнів, яких кинуто в тюрми, концентраційні табори і психіятричні заведення за те, що вони ставлять спротив насильній русифікації, боронячи національні культури, мови традиції.

5. Одним з багатьох сотень українців методично переслідуваних совєтською адміністративною машиною терору є Валентин Мороз, 36-літній історик і письменник, який вже відсидів 4 роки в тюрмах і таборах (1965-1969). Мороза судили знову за закритими дверима і засудили 18 листопада 1970 р. вдруге на 9 років ув'язнення і 5 років примусової праці. У Володимирівській тюрмі де перебував Мороз, його поранили в квітні 1970 р. кримінальники. Хто дав їм ножі і наказ вбити Мороза? Це залишається таємницею кремлівських убивців і їхньої таємної служби КГБ.

6. Жертвою большевицького московського беззаконства є і Юрій Шухевич, 39-річний син сл. п. Романа Шухевича Головного Командира УПА, що впав у битві в березні 1950 р. Його син Юрій арештований в 1948 р., коли йому було тільки 15 років, — провів уже 20 років в тюрмах і концентраційних таборах. Звільненого в 1968 р. Юрія арештовано знову в лютому 1972 р. і засуджено на третє десятиріччя. Його єдиною „провиною" є те, що він відмовляється затаврувати свого батька „ворогом народу" і очорнювати Український Визвольний Рух. Ні в якій цивілізованій країні така поведінка не може бути злочином.

Ми апелюємо до сумління представників держав - членів Об'єднаних Націй, до Комісії Прав Людини при ОН і до всього світу — прослідити всі порушення національних і людських справ в ССР та зробити належні висновки про „вбивців народів" і невгаваюче переслідування українського народу.

Туреччина плянує затіснити державну контролю над університетами. Вони стали прибіжищами для лівих екстремістів і осередками протирежимових авантур, пов'язаних інколи з революційно - терористичними актами. Закордонні кореспонденти в Анкарі твердять, що парлямент напевне схвалить даний закон, що обмежить автономію університетів у Туреччині.

Ідеологічна війна

(Закінчення зі стор. 2-ої)

жуазія — це вже нова суспільна формація, що безоглядно підтримує московсько - совєтський режим. Во націоналізм — найбільший і найсильніший ворог шовіністичної Москви та її режиму, що головною ціллю має скріплення і поширення російської імперії, останньої в світі колоніяльної імперії. Тож в ідеологічній боротьбі поміж Заходом і Сходом або уникають порушувати національні проблеми в СССР, або вдаються до фальшування фактів, яким наївні люди на Заході, а серед них і деякі наші еміґранти, вірять, як „реальним доказам" того, що в СССР, а зокрема в Україні, національна проблема якщо й не розв'язана, то бодай позитивно розв'язується.

XIV Літературний Конкурс СФУЖО

Із ініціятиви й фундації кол. президента Детройту Марусі Бек створено при СФУЖО літературну нагороду для жінок - письменниць. У виконанні тієї постанови проголошуємо оцим

XIУ Літературний Конкурс СФУЖО

Предметом Конкурсу є опис „Незабутня зустріч", в якому буде поданий спогад про найбільш цікаву людину, що довелось зустріти в житті.

На нагороду призначено 200 дол., а саме — по 100 дол. за два рівнорядні літературні твори.

Учасниками Конкурсу можуть бути жінки - письменниці або ті, що хотіли б ними бути.

Реченець закінчення Конкурсу — 31 травня 1973 р.

Надіслані твори розгляне Жюрі у складі: Марія Баранура Степан Крижанівський, Наталія Чапленко.

Конкурсові твори слід надсилати в трьох примірниках під псевдонімом, подаючи справжнє прізвище авторки в окремій запечатаній коверті на адресу журналу „Наше Життя", з допискою: „Для Комітету Літературної Нагороди".

WFUWO, 4936 N. 13th St., Philadelphia, Pa. 19141.

В пошані Патронові школи

Ню Гейвен, Конн. — (М. Я). — Українська Рідна Школа ім. Митрополита Андрея Шептицького в Ню Гейвені вшанувала свого Великого Патрона Святочним Концертом. Літературну частину присвячено Богданові Лепкому в соту річницю його народин. Вечір відбувся в залі української католицької Церкви в Ню Гейвені в суботу 9 грудня 1972 року. Академію відкрив д-р Михайло Снігурович. Святочну доповідь про Великого Митрополита виголосив мґр Михайло Бойко, зупиняючись на темі „Митрополит приятель молоді". Шкільний хор відспівав „Маєш школу", „Гей на горі там женці жнуть" і „О Україно". Співи молоденьких хористів переплітано деклямаціями: Л. Храпливої — „Митрополит Андрей Шептицький" віддеклямували: Ніна, Наталка, Івасик і Михась Долішні. Вірш Б. Лепкого „Щоднини ми чекаємо" віддеклямував Богдан Попель, „Спочинь сонце" віддеклямувала Уляна Кузьо. Учениці нижчих кляс виконали ритмічні вправи до мелодій „Верховино" і „Заграй ми цигане". Хорові акомпаньювала й до ритмічних вправ грала на фортепіяні Люба Гіна, абсольвентка УРШ, тепер студентка Альбертус Маґнус коледжу в Ню Гейвені.

Літературну частину започаткувала доповідь мґра Роми Г. Тібодо, абсольвентки УРШ і абсольвентки Політичних Наук коледжу стейту Коннектикат на тему „Життя і творчість Богдана Лепкого". Вірш „Світ за очі" Б. Лепкого відчитала Ляса Білас, уч. 10 кл. УРШ. Монтаж із трилогії Б. Лепкого, із коментарями, опрацьований на підставі статті д-ра Л. Луцева поміщеної в Альманаху УНС за 1969 р. під заг. „Богдан Лепкий — співробітник видань УНСоюзу", відчитала Люба Гіна. Наступною точкою була інсценізація поеми Б. Лепкого „У Храмі св. Юра". Другою частиною проводила мґр Рома Г. Тібодо, яка заповідала виступи і пояснювала виконані твори. Святочний вечір закінчено піснею - молитвою „Боже вислухай благання".

Виставка картин Юрія Соловія в Торонті

Торонто. — „Тільки дуже самопевний мистець може зважитися на те, щоб обмежити себе до одного картинного зображення, і потім повторити його в сотнях варіяцій, — пише мистецький критик торонтського щоденника „Глобв енд Мейл" Кей Кріксвайзер про виставку „Тисяча голів" нашого мистця Юрія Соловія в Торонті. — Насправді, — коментує вона далі, — голова є тільки випадковою у цих творах Соловія. Це ключевий образ, який служить йому для експериментування кольорами і дерзання матеріялом з метою контрастувати вартости".

Описуючи оригінальну техніку картин Юрія Соловія, Кей Кріксвайзер доповнює їх завваженнями: „Мистець українського роду, що живе тепер у Ню Джерзі, сконструював свої голови у, здавалося б, шаленому гоні своє. творчости... На ці голови не можна тільки легко кинути. оком. Деякі з них є оптичним визовом, а в більшості вони аж кричать своєю творчою енерґією... Ціла тисяча цих голів була б справжньою копальнею. Така виставка, як вона — є, динамічною добіркою.

Виставка „Тисяча голів" Юрія Соловія відбувалася протягом трьох тижнів грудня м. р. в кулюарах театру Сент Лоренс Сентер у Торонті, де кожного вечора оглядали її сотні відвідувачів театру і концертів у цьому модерному осередку культури в цьому місті. Відкриття виставки відбулося в приявності представників преси і запрошених гостей та з участю мистця.

Оглядаючи із „тисячі голів" хоч би лиш ту 21 „голову" на виставці у Торонті, подивляємо творчу фантазію нашого мистця, який уміє кожній з тих „голів" надати інший виразний та інтриґуючий внутрішній вислів, а при тому знаменито володіє своєю оригінальною технікою та кольоритом. **(вл)**

✓ Столиця Північного В'єтнаму вертається помалу до нормального життя. Під час важкого бамбардування летунством від 18 до 30 грудня минулого року — з кругло одномільйонового населення коло 700.000 мешканців втекли до сел і містечок. Комуністичний уряд видав відозву, щоб все одно, хоч припинилися налети, у місті залишились тільки ті, які необхідні у державному апараті, війську, шпиталях і промислі.

МОСКОВСЬКА „ПРАВДА" ПРОГОЛОСИЛА статтю Юрія Жукова, яка виявляє спротив СССР проти вимоги Заходу дозволити на „обмін людей і ідей", як на одну з передумов паневропейської конференції безпеки, від якої СССР хоче затвердження свого стану посідання. „Правда" вважає, що така щілина в залізній завісі довела б до заведення в СССР „буржуазно - капіталістичної" системи.

В П'ЯТНИЦЮ, 22-го ГРУДНЯ 1972 р.
в м. Лейквуді, Ню Джерзі, в автомобільній катастрофі помер
ГІРНИЧИЙ ІНЖЕНЕР
МИКОЛА СОКІЛ

У вівторок, 26-го грудня м.р. на Українському Православному Цвинтарі в Бавнд Бруку, Н.Дж., ми провожали Нашого Дорогого і Незабутнього Приятеля в другий світ.

Нема слів, щоб висловити ними наш глибокий жаль. Ми знали Його і Його Батьків. Він був сином щирих і культурних патріотів України і Незламним Лицарем своєї Батьківщини. Він любив її, про що ми є свідками.

Дружині та Родині Покійного висловлюємо наше глибоке співчуття і бажаємо сил перенести це велике горе.

АНГЕЛИНА, ОЛЕКСАНДЕР та ІРЕНА ШЕРБИ

В П'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого і Невіджалуваного
МУЖА, БАТЬКА і ДІДУСЯ
сл. п.
Інж. ІВАНА ЧЕРНИКА
буде відправлена
СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ
в неділю, 14-го січня 1973 року
о год. 9-ій ранку
в церкві Благовіщення Преч. Діви Марії
1204 Valley Road, Melrose Park, Pa.
про що повідомляє і просить про молитви за Покійного
Дружина — ДАРІЯ
з Дітьми і Внуками

Замість квітів на могилу мойого Дорогого Стрийка
сл. п. мґра ІВАНА СТЕФАНЕВА
складаю 200.00 долярів
на Фонд Українських Студій в Гарварді.
Степан СТЕФАНІВ
Флінт, Міч.

УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ
ВІДДІЛ В ІЛЛІНОЙ
ділиться сумною вісткою, що в День Різдва Христового за старим стилем, в неділю, 7-го січня 1973-го року, помер трагічно в автомобілевій катастрофі
св. п.
Д-р ВІКТОР К. САЙКЕВИЧ
активний член Т-ва і бувший голова Відділу, наш Друг і Приятель.

Висловлюємо глибоке співчуття для Вельмишановної Дружини та ближчої і дальшої Родини.

Хай американська земля заступить Йому рідну!

В ЧЕТВЕРТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Любого і Найдорожчого
МУЖА і ТАТА
СЛ. П. НЕЗАБУТНЬОГО
Проф. Д-ра МИКОЛИ ПОЛЕВСЬКОГО
видатного пяніста і педагога, професора Харківської, Віденської, Римської Консерваторії й Українського Музичного Інституту в Ню Йорку і Філядельфії
буде відправлена
ПАНАХИДА
в неділю, 14-го січня 1973 р.
о год. 12-ій дня
в КАТЕДРІ СВ. ВОЛОДИМИРА
160 Вест 82-га вул. в Ню Йорку, Н. Й.
ЛЮДМИЛА — дружина
ЗОЯ — донька

В другу невимовно болючу річницю смерти
МОГО НАЙДОРОЖЧОГО Й НЕЗАБУТНЬОГО МУЖА
дипл. інж. РОМАНА КУПЧИНСЬКОГО
відправиться
Заупокійна Свята Служба Божа
в ПОНЕДІЛОК, 15-го СІЧНЯ 1973 р.
о год. 8-ій ранку
в церкві св. Івана Хрестителя в Лорейні, Огайо.
Рідних і Приятелів про молитви за спокій душі Покійного просить в тяжкому горю
дружина — МАРІЯ КУПЧИНСЬКА

В незабутню пам'ять складаю чергових 100 долярів на Центр Українознавчих Студій в Гарварді.

СЕСІЯ КАНАДСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

сприємлива для таких менших опозиційних груп як НДП та суспільні кредитисти.

Уряд Трудо не попав в паніку після невдачі у виборах і, як тепер вже виразно видно, застосував незвичайно правильну тактику, яка має всі дані забезпечити проіснування ліберального уряду на досить довгий час. До відкриття Парляменту ліберальний уряд прийшов належно підготований і в той спосіб перекреслив бодай на ближче майбутнє всі надії консерватів під проводом Роберта Стенфіла на урядову кризу і на те, що Прогресивно-консервативна партія буде покликана сформувати уряд.

Відкриття Парляменту попередили наради партійних фракцій, які відбувалися 3 січня за закритими дверима. На цих нарадах всі партії визначували свою тактику і стратегію на найближчі дні і тижні. Очевидно, ні одна з партій не прозрадила, яка буде її тактика, а у зустрічах з кореспондентами партійні речники завжди обмежувалися до загальних фраз. Виразне було становище консерватів, які заявили про свій плян поставити внесок недовір'я урядові. Нові демократи і кредитисти узалежнили своє становище від того, яка буде програма праці уряду.

В четвер 4 січня перед полуднем почалася перша сесія нового Парляменту. Формальне відкриття Парляменту генерал-губернатором було назначене на 3 год. по полудні. На порядку першого дня нарад був вибір спікера Палати і його заступників, а також спільна сесія обох палат — Палати Громад та Сенату з тронною промовою Генерал-губернатора Роланда Міченера. Вибори спікера і його заступника, який одночасно й головою Комітетів цілої Палати та заступників голови Комітетів цілої Палати мали радше формальний характер. На спікера переобрано Лусієна Лямуре (незалежний депутат), його заступником і головою Комітетів цілої Палати Роберта МекКлеве (консерват), заступником голови Комітетів цілої Палати ліберала Жерарда Ляніс, а його асистентом ліберала Проспера Болянже.

На своєму першому засіданні Палата Громад також вшанувала пам'ять недавно померлих канадських лідерів, кол. прем'єр-міністра Лестера Б. Пірсона та кол. лікера консервативної опозиції в Парляменті і кол. прем'єра Онтаріо Джорджа Дру. Надпрограмово Палата Громад, на внесок лідера НДП, розглянула справу бомбардування американцями Північного В'єтнаму і одноголосно схвалили резолюцію, якою засудила це бомбардування і продовжування війни у В'єтнамі в загальному.

Тронна промова

Центральною точкою першого дня нарад була спільна сесія Палати Громад і Сенату та тронна промова Генерал-губернатора. Ця частина формального відкриття Парляменту відбулася з традиційною британською пишнотою, зі збереженням звичаїв, що своїми початками сягають ще середньовіччя, коли то тільки почала формуватися британська парляментарна система. В той час, коли, наприклад, в ЗСА тільки дещо збереглося в ужитті з британської парляментарної системи, то в Канаді ця система є збережена в цілому і кожне відкриття та закриття Парляменту відбувається на основі британського зразка.

Так звана тронна промова, яку виголошує звичайно правлячий монарх, або в його заступстві генерал-губернатор, є фактично офіційною програмою політики і праці уряду, яку формально монарх санкціонує. Згідно з традицією, тронну промову монарх або його представник читає на засіданні Сенату (у Великій Британії на засіданні Палати Лордів), на яке є запрошені члени Палати Громад. Сама форма запрошування віддзеркалює відому у Великій Британії у минулому ворожнечу між Палатою Лордів та Палатою Громад. Як в давньому минулому, так і тепер члени Палати Громад, коли приходять на відкриття Парляменту, уставляються при вході до Сенату, відгороджені від членів вищої палати спеціяльною перегородою, і вислуховують тронну промову стоячки. Після промови посли покидають Сенат, який відтак закінчує свої наради окремо під проводом власного спікера.

Спільна сесія обох палат за своїм характером є урочистою подією. Вона супроваджається військовою церемонією, на якій монарх або його представник приймає дефіляду військових частин, а саме відкриття сесії сигналізують гарматні сальви. В приміщеннях Сенату збираються не тільки сенатори, але також їхні родини і спеціяльно запрошувані політичні, громадські і церковні діячі та представники дипломатичного корпусу. По закінченні сесії в приміщеннях обох палат відбувається загальне прийняття для всіх учасників та гостей.

Програма канадського ліберального уряду

Один з телевізійних коментаторів, говорячи на тему тронної промови, сказав, що за своїм змістом вона є компіляцією партійних передвиборчих обіцянок всіх без винятку канадських партій. За словами цього ж коментатора, в тронній промові, яку підготовив уряд Трудо, може щось для себе знайти не тільки ліберал, але й кожний консерват, кожний кредитист і кожний соціяліст. Маючи це на увазі, не можна дивуватися тому, що ні одна з партій не заатакувала цієї промови, а лідер консерватистів мусів обмежитися до закиду, мовляв, „промова за змістом надто загальникова, в ній нічого конкретного не сказано про те, що і як".

Засадничо, в промові заторкнені різні аспекти канадської зовнішньої і внутрішньої політики, а також накреслена широка програма урядових проєктів і позицій, які будуть пізніше специфіковані у проєктах окремих міністерств, в бюджеті та будуть розглядані і вирішувані в Парляменті. Коли йдеться про зовнішню політику Канади, то вона буде розвиватися за дотеперішніми зразками. Канадський уряд плянує вдержувати можливо найкращі взаємини з іншими членами Коммонвелту і буде гостити голів урядів держав Коммонвелту на конференції в Отаві в серпні ц. р., на яку прибуде також королева Єлисавета II.

Уряд приділить багато уваги співпраці з Европейською Спільнотою і з Европейським Спільним Ринком, а також справі Европейської Конференції Безпеки і Співпраці. Згідно з деклярацією в тронній промові, Канада вимагатиме, щоб ця конференція „віддала належну вагу питанням свободи людей торгівлі, інформації і технології між Сходом і Заходом". З уваги на особливу вагу, яку має для Канади зовнішня торгівля, уряд прийматиме активну участь в праці Комітету Двадцяти, який підготовляє реформу міжнародної грошевої системи, а також дбатиме про тісні торговельні взаємини між Канадою і державами Европейської Спільного Ринку. З цією метою уряд назначив спеціяльного представника при Европейській Спільноті з рангою амбасадора. Канадський уряд плянує також продовжувати переговори з ЗСА з метою наладнати питання торговельного обміну та його поширення.

На внутрішньому відтинку уряд визначив особливу важливість таких двох ділянок: економічної та соціяльної. На економічному відтинку уряд робитиме заходи щоб зменшити безробіття, яке переступило 6% всієї робочої сили в Канаді, а одночасно щоб не допустити до поглиблення інфляції. Окрему увагу уряд присвятить господарським недолікам західніх провінції. З цією метою в порозумінні з урядами Британської Колюмбії, Алберти, Саскачевану і Манітоби федеральний уряд влаштує конференцію для визначення відповідної економічної політики, яка б стимулювала розвиток згаданих провінцій. Уряд плянує інтенсивну розбудову сільського господарства і споріднених індустрій, враховуючи велике запотребування в світі на сільськогосподарські продукти. Економічна розбудова Канади та індрустріялізація країни мусить відбуватися за таким пляном, щоб не були порушені інтереси канадського населення. Це стосується іноземної контролі в корпораціях, іноземної власности на землю і т. п. У всіх випадках контроля мусить бути збережена за канадцями, а можливості для неканадців набувати в Канаді майно мусять бути відповідно реґульовані і контрольовані.

Економічна політика уряду заторкуватиме також іміграцію до Канади. Враховуючи безробіття, уряд продовжуватиме обмеження іміграції. Зокрема уряд плянує зміни в іміграційному акті, щоб внеможливити старатися за імігрантські візи всім тим, які прибули до Канади як відвідувачі і тепер намагаються, перебуваючи в Канаді, дістати тут візи як імігранти. Згідно з новим законопроєктом іміграційні власті не будуть взагалі розглядати таких аплікацій, а відвідувачі будуть примушені виїхати з Канади як тільки промине реченець їхніх віз як відвідувачів.

Дуже широкий плян заходів має уряд, коли йдеться про соціяльні справи і проблеми та соціяльну політику в цілому. В першій мірі, уряд плянує суцільну реорганізацію системи соціяльного забезпечення, враховуючи потреби населення та окремішніх районів країни. Уряд плянує належне забезпечення в максимально можливих межах всіх тих, хто нездатний до праці, інвалідів, хворих, сліпих тощо. Уряд заповів зміни в забезпеченні від безробіття, заходи по лінії перекваліфікації безробітних, вищі пенсії для вдів та сиріт, а також забезпечення їх відповідним житловим приміщенням.

У майбутньому уряд присвятить належну увагу питанням фізичної справности населення, асигнуючи упродовж наступних трьох років потрібні фонди на розбудову Програми Фізичної Справности та Аматорського Спорту. В пляні є заходи щодо поліпшення на відтинку масової комунікації, зокрема коли мова про телебачення. Уряд опрацьовує тепер окрему загальнодержавну політику в ділянці масової комунікації, враховуючи потреби населення і окремих районів. Уряд заповів специфічну політику на відтинку екології, з пляном зберегти природні ресурси Канади. В близькому майбутньому будуть ревідовані закони щодо публічних службовців, а також поширені можливості для членів канадських збройних сил. На відтинку культурного життя політика федерального уряду буде спиратися на пропозиціях Королівської комісії для справ двох мов і культур. Конкретно, йдеться про офіційну двомовність на федеральному рівні (мови англійська і французька) і про засаду багатокультурности з врахуванням того факту, що одна третя всіх мешканців Канади не є ані британського, ні французького походження.

В тронній промові виразно стверджується, що уряд буде активно сприяти здійсненню напрямних, визначених в Акті про Офіційні Мови а також буде „продовжувати заохочувати з допомогою багатокультурної політики розвиток суспільства, в якому індивід і групи могтимуть розвивати свою власну ідентичність". З цією метою уряд створить „Консультативну Раду при Державному Секреві, відповідальному за багатокультурність".

З інших пропозицій і плянів треба відзначити проблему реформи карної системи і системи паролювання, а також реабілітації кримінальних проступників. У зв'язку з цим Парлямент буде на цій сесії вирішувати, подібно як новий американський Конґрес, питання збереження кари смерти для спеціяльних родів злочинців.

На найближчій сесії Парляменту буде дискутована і можливо й вирішена справа телевізійних і радіових пересилань з заль нарад Палати Громад та Сенату, а також окремих комітетів. Ця справа вже від довшого часу дискутується в Канаді, але досі вона не вирішена, бо натрапляє на спротив послів і сенаторів. Досі тільки спеціяльні сесії, як наприклад сесія з відкриття Парляменту, була фільмована і висвітлювана на телебаченні.

Вже тільки цей загальний перелік пропонованої програми праці ліберального уряду в Канаді виявляє багатство проєктів і їх безпосередній зв'язок з потребами країни. Не диво, що навіть найзавзятіші критики уряду Трудо признають, що програма уряду, з'ясована в тронній промові, виявляє, що Ліберальна партія, а П'єр Трудо в першій мірі, визбулися „ароґанства" і „почали прислухатися до побажань народу", до чого, мовляв, примусила їх невдача в останніх виборах.

Перспективи канадського ліберального уряду

Як ми вже відзначали, меншинний ліберальний уряд в Оттаві зможе втриматися тільки тоді, коли матиме підтримку Нової Демократичної Партії. Таку підтримку він матиме, коли його програма діяльности і перепроваджування в життя окремих політичних постулятів будуть дійсні, а не тільки деклЯративні. Очевидно, Консервативна партія буде намагатися використати будь-яку нагоду для того, щоб повалити ліберальний уряд. Треба мати, однак на увазі той факт, що сам Трудо надто досвідчений політичний грач, щоб дати себе вманеврувати у небезпечну ситуацію. Перші почини ліберального уряду після невдалих виборів виявляють, що консерватам легко не прийдеться і що уряд Трудо втримається при владі довший час.

Цікаві думки на цю тему подав в розмові з автором цієї статті посол-консерват Василь Скорейко з Едмонтону, який є послом в Оттаві з 1958 року і має досвід з меншинних урядів ліберального і консервативного. За його словами, П. Трудо, вигравши першу рунду безпосередньо після тронної промови, має всі вигляди на те, щоб продержатися при владі декілька років. „Я вважаю", говорив посол Скорейко, — „що наступні вибори відбудуться тільки тоді, коли цього захоче Трудо і коли він вважатиме, що настав для Ліберальної партії догідний момент. НДП на справді не заінтересована в поваленні уряду Трудо, а зокрема не заінтересований в тому лідер НДП Люїс. Він тепер при меншинному уряді „встановлює королів", а НДП і так не буде при владі. Люїс має вже 64 років і не захоче ризикувати. Це раз, а друге, — при чергових виборах або лідери або консервати можуть здобути більшість і тоді відразу зменшиться роля і вага НДП". Це саме, на думку посла Скорейка, стосується кредитистів, які також не зацікавлені у виборах. В такій ситуації „не існують передмови для повалення уряду Трудо".

Українська репрезентація в канадському Парляменті

У працях 29-го канадського Парляменту приймають також участь сенатор Павло Юзик, та такі посли українського роду, які були обрані чи переобрані у виборах 30-го жовтня 1972 р.: Василь Скорейко (Едмонтон), С. Корчинський (Мекензі, Саскачеван), д-р Павло Євчук (Атабаска, Алберта), Степан Папроцький (Едмонтон), Петро Маснюк (Портадж, Манітоба) — всі з Прогресивно-консервативної партії та Ілля Нездолий (Медов Лейк, Саскачеван) — з Нової Демократичної партії. Д-р Павло Євчук належить до складу т. зв. тіньового кабінету лідера опозиції Р. Стенфілда, відповідаючи за політику багатокультурности в Канаді. Докладніше про українських парляментаристів в Канаді, їх пляни і працю буде подано в наступних числах „Свободи", а також в звідомленні зі зустрічі з ними представника „Свободи".

М. Сосновський

Від куль снайперів у Ню Орліно згинуло сім осіб, двадцять і двоє були поранені

Ню Орлінс, Луїзіяна. — В неділю 7 січня ц. р. група снайперів увірвалася до приміщень 17-поверхового готелю Говард Джонсон'с Мотор Ладж і, підпаливши вогонь у багатьох кімнатах та вбивши одного із службовців, почала стріляти з готелевого даху до прибулих поліцаїв. У висліді стріляння згинуло сім осіб, в тому числі трьох поліцаїв і двадцять двоє осіб були поранені. Обстрілювані поліцією з гелікоптерів снайпери скоронилися до збудованого на верху готелю бункеру з звідти відстрілювалися. Пробившись після довшої перестрілки на дах готелю, поліція знайшла тіло одного із снайперів. За іншими чи як здогадуються, за другим тільки снайпером поліція наполегливо шукає, здогадуючись, що він ховається десь у готелевих приміщеннях. Встановлено, що застрелений снайпер був негром. В облозі готелю взяло участь яких 600 поліцаїв. Стріляли снайперя з кулеметних рушниць. Два роки тому в цьому готелі згинуло шестеро осіб внаслідок вогню. Стріляння снайперів у Ню Орлінсі прирівнюють до подібного випадку 1966 року в Остині в Тексасі, де снайпер Чарлз Вітман, стріляючи із вежі Тексаського Університету, вбив 16 осіб і поранив 32 інших. В поліційних колах здогадуються, що снайпери в Ню Орлінсі є членами окремої підпільної негритянської групи, зорганізованої для терористичних виступів.

Ізраїль і Сирія перевели нову летунську битву

Єрусалим. — У понеділок 8 січня ц. р. прийшло знову до наземного гарматнього бою та удару у повітрі між Ізраїлем і Сирією. Ізраїль знову перевів відплатну летунську атаку проти різних військових цілей у Сирії у відповідь на обстрілювання сирійською артилерією ізраїльських осель в обширі узгір'я Голяна. Ізраїль твердить, що у зустрічі з сирійськими літаками — ізраїльці збили 6 совєтських джетових літаків типу МІГ-21 на сирійській службі та знищили 6 танків. Всі ізраїльські літаки — твердить ізраїльський комунікат — вернулися до своїх баз. Але сирійський комунікат твердить, що збито три ізраїльські літаки і знищено 15 танків та заподіяно ізраїльцям ще інші шкоди. За твердженням Ізраїлю — знищено від 1967 року 45 сирійських літаків, втративши три власні. Понеділковий ізраїльсько-сирійський зудар був найважчим від 21 листопада мин. року, в якому ізраїльці — за їх твердженням — збили 6 сирійських літаків.

СПОРТ

Тризуб - Джермен - Ганґерійнс 4:0 (1:0)

Філядельфія, 17 грудня.— Змагання за відкритий чемпіонад ЗСА проти найсильнішої дружини з Юнайтед Ліґи Тризуб виграв із вислідом 4:0. Ворота здобули Угрин 2, Архібал 1 і Гіменез 1. При дошкульному холоді про якусь гарну гру не могло бути мови. Кращий технічно Тризуб видержав напад швидких аматорів водночас зумів використати нагоди до здобуття воріт. Цією виграною Тризуб здобув чемпіонат Східньої Пенсильвенії, а водночас закінчив осінній сезон копаного м'яча. Дальші змагання за чашу і за мистецтво ліґи будуть продовжуватися у березні 1973 р.

Юнаки Тризуба здобули гарну перемогу над юнаками Портуґальського С.К. із вислідом 4:1, зокрема Ковальчик, Станько, Капустяк і Яцьків.

Інші змагання відкликано з огляду на велике зимно.

ВІСТІ З ТРИЗУБА

У минулому осінньому сезоні копаного м'яча в кольорах Тризуба змагалися чотири американські дружини.

Наймолодші т. зв. Пі-Ві вже закінчили розгривки. Вони виграли п'ять змагань, сім програли, а одні зремісували і в табелі зайняли четверте місце. Дружина складалася з таких змагунів: Б. Гузар, М. Касіян, М. Клос, А. Кічула, О. Колибабюк, С. Кузьма, Є. Лоза, М. Лоза, В. Малиновський, М. Матійків, Р. Метанчук, І. Сессок, П. Свереда, Г. Вітенко, М. Марчук, Т. Козак і Р. Яримович. Менаджер — К. Гузар.

Закінчила сезон також друга дружина т. зв. Міджет. Маючи три виграні, дві гри зремісовані, а п'ять програних вони зайняли теж четверте місце в табелі. Склад дружини: К. Коновал, Ю. Фарійон, З. Фарійон, С. Ребенський, В. Хромяк, Т. Тисик, Т. Ребенський, С. Ткач, В. Данько, І. Чорнобіль, І. Чижович, І. Чижович, П. Гурський, Т. Литвин, И. Летері, В. Бабі, А. Бадуляк, Р. Матійків, А. Харитон і І. Ребенський.

Менажер дружини — Р. Беднарський. Дружина Юньйорів розіграла досі п'ять змагань, з котрих два виграла, два програла, а одні зремісувала. В дружині грали такі змагуни: А. Беднарський, А. Бук, П. Харечко, А. Федьків, О. Кондрат, Т. Ковальчин, М. Онушкання, Б. Полатайко, Р. Станко, М. Савицький, Р. Прончак, І. Лекас, С. Капустяк, О. Розпутько, И. Яцків, В. Бурко, Ю. Гаврось і О. Гаврось. Цією дружиною опікується теж Р. Беднарський.

Колишня американська дружина тепер грає як резерва професійної. Вона має добрий склад і повинна зайняти місце професійної дружини в літньому сезоні.

Провід Тризуба, беручи під увагу значення спорту для доросту старається його розвинути і не зважаючи на трудноці знайти охочих до праці в цій ділянці.

М. С.

ЛІТЕРАТУРНІ ВЕЧОРИ В АВСТРАЛІЇ

Мельборн. — Останнім часом відбулося два літературних вечори: один 2-го грудня — авторський вечір Божени Коваленко, яка читала свій репортаж „Візу одержано", за який дістала першу нагороду на конкурсі СФУЖО, а другий вечір відбувся 3-го грудня в Джілонгу, за 45 миль від Мельборну, де виступали з читанням члени Мельборнського літературно-мистецького клюбу: Божена Коваленко, Марійка Баран, Неван Грушецький, Дмитро Нитченко (голова Клюбу) та четверо початківців: Юрко Ткач, Леся Шевченко, Дарочка Федевич та Катруся Ткач. Присутніх було 50 осіб, а в Мельборні 2-го грудня — 45.

ТАРЗАН, Ч. 6867. Лаштують для мавполюдей прецизні знаряди

Друже Міті, твоя торговельно-ловецька виправа забирає для павукоподібних людей знаряди? Чи вони знають, як користуватися сокирами, пильниками, кинджалами?

Очевидно! Ми купуємо у торговельній станиці все, чого вони хочуть, і не потребуємо щадити! Павукоподібні люди дають нам в заміну багато добрих речей!

Хоч хто вони є — але вони напевно дуже сильні!